

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Libri Exodi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Exodi

De cōmunib ⁹ vestib ⁹ sacerdotū	cap. lxiij.
De pontificalib ⁹ indumentis	cap. lxiij.
De mitra et tyara	cap. lxxv.
De typo vestium.	cap. lxxvj.
De cōpositōe altarū icēsi. et loco ei ⁹	ca. lxxvij.
De cōpositōe tymiamatis.	cap. lxxvij.
De pfectōe setē vinctōis.	cap. lxxviii.
De labio enco.	cap. lxxviii.
De redēptōe numeratoz.	cap. lxxviii.
De electione artificum. et datione tabularum.	cap. lxxviii.
De vitulo constatū.	cap. lxxviii.
De prece moysi et minis dei.	cap. lxxviii.
De trāslatiōe portis tabernaculi.	cap. lxxviii.
De moyses vidit posteriora diū.	cap. lxxviii.
De secundis tabulis et gloria vultus Moy si.	cap. lxxviii.
De cōpositōe tabnaclei et erectōe.	ca. lxxviii.

Expianatio exodi.

Caplm. I.

Historia sequi

b tur exodi. nō alia qdē a pāicta s; eadē p̄tinuata sed ppter fasti diū tollendū in q̄nc̄q; partitō nes dīstincta est quaz̄ quelibz̄

pp̄rium libri sortita est vocabuluz̄. Etiam he quinq; dīstincte sunt ab hebreis. p. liiij. cor mos. quoz̄. xiiij. p̄cesserūt in genesi. Hec aut̄ scda partitio grece d̄r exodus. latine exi⁹. Odos em̄ iter vel via d̄r. Agit em̄ de exitu israhel de egypto. Hebraice d̄r elefmoth. a pn cīpso libri. et sonat. hec sunt noīa. sicut nos a pncīpijs suis psalmos noīam⁹

De seruitute filioz̄ israhel.

Ca. II.

Irrexit igitur

f rex nou⁹ in egypto. longo tpe p⁹ mortez̄ ioseph. Ab illo em̄ sub q̄ fuit ioseph qui p̄prio noīe dicit⁹ est nephres Ocian⁹ regnauit ammonaphis. sub q̄ nat⁹ est moyses. Regno aut̄ translato ad alia do mū. rex ille ob h̄ q̄si nou⁹ ignorauit bñficia ioseph. q̄ p̄ulerat egypto. et odiebat israhel ma; xime vt ait ioseph⁹. qz̄ inuiderūt eis egyptij p̄p̄ virtutē ingenti. et laboris industriā. et af fuentiā opū. et sobolis nobilitatē. Et ait rex ad pplm̄ suū. Populus israhel fere fortior ē nobis. sap̄tēter opprimam⁹ eū. ne multiplicat⁹ vel ip̄e p̄tra nos insurgat. vel addatur hosti bus nostris. et egrediat⁹ liber. Imposuit ergo

eis graues angarias operū quibz̄ fracti non vacarēt amplecti. et magistros operū p̄fecit eis hebreos. sed magistr̄s op̄ez̄ p̄fecit egypti os vt durius affligerēt eos. Coxerūt ḡ latez̄ res et quibz̄ edificauit regi ciuitates taber naculoz̄. phisō et ramassen Ciuitates quidē pri⁹ erāt sed nō erāt tabernaculoz̄. erātq; in finib⁹ egypti. et ideo murauit eas pharao. vt ibi poneret armatos q̄si in tabernacul⁹ semp̄ excubantes. nequis posset ingredi vel egredi sine regis nutu. Vel tabernaculoz̄. id est pauperū prius. et opere illoz̄ illas dīstauit. Vel vt alia littera habet. positionū vbi scz̄ ff scus reponeret. Alio etiā opus nō tā graue q̄ fuisse imposuit eis. vt lutū plateaz̄. et for des vicorū cophinis exportaret. de q̄ legis. Dan⁹ eius in cophino seruerūt. Tertium etiā addidit opus fm̄ iosephū. vt flumiū per multas deriuatiōes diuiderēt. et circūdarēt ciuitates fossatis. ne eas inundare flui⁹ va leret. et tam. cccc. annos in his miserijs expē derunt. et compleuerūt. Quāto magis aut̄ op primebant. tāto magis deo auctore multis plicabantur.

Dedolo obstetricum. Caplm. III.

Jod vidēs pha

q rao alium excogitauit dolum. et p̄ cepit obstetricib⁹ hebreoz̄ sephoze et phue que p̄cerāt multitudinē obstetricū. vt masculos hebreoz̄ in obstetricādo inter ficerent. et abortum factum esse mentirentur. Feminas aut̄ reseruarent. Tum quia fragi lis sex⁹ nocere nō poterat. et libidini egypti orū deseruierēt. Tū quia quidaz̄ sacroz̄ scriba regi p̄dixerat eo tpe in israhel masculū nascē turū. qui regnū egypti humiliaret. et virtute vniuersos transcenderet. Timuerūt ḡo ob stetrices deū et seruauerūt mares. Que cum a rege arguerent. in entite sunt dicentes. He bree scientiā obstetricandi habēt. priusq; ve niamus ad eas pariūt. Et quia timuerūt de us edificauit illis domos. et locupletauit eas cum essēt pauperes vel fecundauit eas cum essent steriles. Augustinus dicit obstetrices venialiter peccasse. Gregorius videtur velle qz̄ mortaliter. Dicit enim qz̄ merces benigni tatis earum potuit in eterna vita retribuī. s; pro culpa mendaciū in terrenā compensatio nem declinata est.

De summeriōe paruuloz̄. Ca. III.

e 3

Idēs ergo pha

y
 rāo dolos sibi nō prodesse aperte aggressus est eos, p̄cipiēs vt quic quid masculini sexus nasceretur in isrl̄ i flumē p̄iceret, et multi eo tpe summersi p̄ieft. Pro quo petō credit de egyptios tradidisse in hunc errorem, vt apim p̄ deo coleret. Erat autē ap̄s, vt ait plin̄, qui et testat̄ se vidisse eum quidā taurus, q̄ ex improuiso egrediebatur de flumine, habens in humero dextro signū candidū instar lune corniculare, ad quē cū statim p̄fluere egyptiū, om̄i genere musicorū psallentes leuabat̄ i aera, et sup̄ eos tā q̄ psallens ferebat̄, et ad motū vel stationē ipsius ipsi in terra mouebant̄ et stabāt et eadē die euanescebat. Dicūt autē quidā q̄ in festo serapis annuatim emergebat, vñ et ipsū serapim, id est serapim consecratū autumant vocatum. Alij autē p̄ decēniū semel apparere dicunt. Alij tantū tpe iusti sacerdotis heliopo leos, iniusti nō vt quasi diuini iusticia indicaret̄ sacerdotū. Peccatū ergo fluminis puniuit deus in errore fluminis.

De ortu et educatione moysi,

Caplm, V.

Gressus est post

e
 becyr leuita noie arā, vel amram qui accepit vxorē contribulē noie iacobeth, qui noiebat accedere ad vxorē p̄ edictū, malēs carere libertis q̄ in necē procreare. Cui de p̄ somniū astitit, vt ait iosephus dicens, ne timeret vxorē cognoscere, qz puer quē timebat̄ egyptiū nascitur̄ esset ex ea, etiā de sacerdotio aaron ei significauit. Tandē cōcepit mulier et pepit̄ filiū sub silētio, eo q̄ non multū ei dolores partus insisterint. Et videns puerū elegantē abscondit eū tribus mensibz. Cūqz celare nō posset, sumpsit scellā scirpeam in modū fisci, i. sacci rotundi vitine completā, et linuit eaz bitumine ac pice, et ponēs intus infantulū in carecto ripe eum exposuit, ne impetu fluminis raperet, et stante p̄cul sorore paruulū maria et expectante rei exitū ex matris p̄cepto. Ecce autē descendit terimith filia pharaonis vt lauaret̄ in flumine, que vidēs alucolū, et afferre sibi iubeat̄ vidit paruulū vagientē, et misera est ei? dicens, De infantibz hebreorū est hic. Sic em̄ deus eum venustauerat, vt etiā ab hostibz

dignus alimento haberet. Et cū egyptie plures ei ad mouissent vbera ad lactandū, faciē auertebar. Et ait maria Vt inq̄t hebreā ad ducam, forte vbera gentis sue sequet. Ex p̄cepto ergo terimith abiens matrē paruulū tā q̄ alienā adduxit et accessit ad ei? vbera pueri. Suscepit ergo a terimith alendū puerū et ablactatū reddidit filie pharaonis, que ad optauit eū in filiū, et dictus est moyses. Egyptiū em̄ moys a quā, is saluatū dicunt. Quē dū quadā die terimith obtulisset pharaoni, vt et ipse eū adoptaret, admirās rex pueri venustatē, coronam quā tunc forte gestabat capiti illius imposuit. Erat autē in ea hamonis imago fabrefacta. Puer autē coronā proiecit in terrā, et fregit. Sacerdos autē eliopoleos a latere regis surgens exclamauit, Hic ē puer quē nobis occidēdū deus monstrauit vt de cetero timore careamus, et voluit irruere in eum, sed auxilio regis liberatus est, et p̄ suasionē cuiusdā sapientis, qui p̄ ignorantia hoc factū esse a puero asseruit. In cuius rei argumentum euz prunas allatas puero obtulisset, puer eas ori suo apposuit, et ligue sine summitatē igne corruptit. Unde et hebrei in peditioris lingue eum fuisse autumant. Tāte vero pulcritudinis fuit vt ait iosephus vt nullus adeo fener? esset qui ei? aspectus nō hereret multiqz dū cerneret eum per plateas ferri: occupationes in quibus studebant desererent.

De vxore moysi ehiopissa. Caplm, VI.

Sicutū est autem

f
 cuz adultus fuisset moyses, ehiopes vastauerūt egyptiū vsqz ad mēphim et mare, q̄ circa pueri ad diuisiones egypti acceperūt responsū, vt auxilia toze vteretur hebreo, et vix obtinuerūt a terimith vt exercitui quē parauerāt moysen p̄ficeret ducē, prius prestitis sacramentis ne ei nocerent. Erat autē moyses vix bellicosus et peritissimus qui fluminis iter tanqz longū p̄mittens, p̄ terram duxit exercituz itinere breuiorū vt improuisos ehiopes preueniret. Sed per loca plena serpentibz iter faciēs, tulit in arcis papireis sup̄ plaustra sbices, et conias, s. egyptiacas naturaliter infestas serpētibz, que rostro p̄ posteriora imisso aluum purgāt, castraqz metatur? p̄ferebat eos vt serpentes fugaret et deuorarent, et ita tut?

Libri Exodi

per noctē transibat exercitus. Tandē puen-
tos ethiopes expugnans, inclusit eos fugie-
tes in ciuitate saba regīa, quā post cambises
a nomine sororis sue meroem denominauit
quā cum quia inexpugnabilis erat diuisi^o ob-
sedisset, oculos suos intecit in euz tarbis filia
regis ethiopum, et ex cōdicto tradidit ei ciui-
tatem si duceret eam vxorē, et ita factū ē. In
de est q̄ maria et aaron iurgati sunt aduer-
sus moysen p̄ vxore eius ethiopiā. Dum autē
redire uoluisset nō adqueuit vxor. Proinde
moyses tanq̄ vit peritus astroz duas ima-
gines sculpsit in gemmis hui^o efficacie, ut al-
tera memoriā, altera obliuionē p̄ferret. Lun-
ḡ paribus anulis eas inseruisset, alteruz scz
obliuionis anulum vxori prebuit, alterum
ipse tulit, ut sicut pari amore sic partib^o anu-
lis insignirentur. Cepit ergo mulier amoris
viri obliuisci, et tandem libere in egyptū re-
gressus est.

De fuga moysi et affinitate tetro
Caplm. VII.

Diebus illis

I egressus moyses ad f̄res suos i
terrā sessen vidit afflictionē eoz
rū, et p̄fectū operis egyptiū pec-
tente quendā de hebreis, et secreto p̄cussuz
egyptiū abscondit in sabulo. Et egressus alte-
ra die vidit duos hebreos ritates. Qui duz
argueret eū qui fecerat iniuriā. Rūdit. Quis
te cōstituit iudicē sup nos. Num me occide-
re vis sicut occidisti heri egyptiū. Virat^o ē
moyses quomō palā factū erat verbū hoc, et
t̄muit p̄sertim cū audisset pharao p̄bū hoc
et quereret eū occidere. Qui fugies p̄ desertū
venit in terrā madian: et ciboz inopiā (vt ait
ioseph^o) virtute tolerātie supabat: et venit ad
ciuitatē madian circa mare rubrū, sic nomia-
tam a quodaz filio abrae de cerbura, sed itq̄
iuxta puteū. Erant autē sacerdotes madian, id
est p̄mati q̄ antiquitus sacerdotes dicebant^o
vij, filie, q̄ dicebant raguel agnoiatus tetro co-
gnominatus cineus q̄ venerāt vt haurirent
aquā gregib^o suis. Officiū em̄ gregū alendo-
rum tūc etiā erat mulier. marie i regione dro-
goditaz. Supuenientes autē pastores repu-
lerāt eas, quos prohibuit moyses ab iniuriā
virginū, et adaquauit greges eaz. Que matu-
rius solito redcūtes rogauerūt patrē, ne bene-
ficiū pegrinū retributōe p̄uaret. Vocatus

q̄ moyses iurauit vt habitaret cū eo. Et acce-
pit vxorē filiā eius sephorā, q̄ peperit ei ger-
son, quod sonat aduena, eo q̄ i exilio genuer-
at eū, peperitq̄ altez quē dixit eliezer, s. dei
mei adiutorium, deditq̄ ei socer omnē curaz
gregum suoz, in quib^o ois antiquis barbaris
erat possessio.

De dei visione in rubo, Caplm. VIII.

Unde mortuus

I est rex egypti clamauerūt filij
isrl ad dñm et recordat^o est fe-
deris qd̄ pepigerat patrib^o eoz. Moyses at
pascabat greges oulū in deserto. Cūq̄ minas-
set gregē ad iteriora deserti, venit ad mōtē dei
sinai, q̄ et in q̄dā pte sui dicit^o ē oreb^o, et apparuit
ei dñs in flāma ignis i medio rubi. Ignis
autē v̄riditate rubi depascebat inori^o. Erat at
mōs ad pasturas egypti^o et herbis abundās
qz pastores illuc ascendere n̄ p̄sumebāt, tū qz
mōs excelsus erat, tū qz opinto erat deū ibi
habitare. Et ait moyses: Uadā et videbo vi-
sionē hāc magnā, et vocauit eū dñs de rubo
et ait, Moyses moyses. Qui r̄ndit, Assum.
Et dñs, Tolle calciā mēta tua, locus em̄ in q̄
istas terra sancta est. Et ait, Ego suz de^o abra-
am, deus isaac, et deus iacob. Uidi afflictio-
nem populū mei in egypto, et descendī vt li-
berare eū, et educā euz in terrā fluentē lacte et
melle, ad loca chananel ethei amor, et fereset
eucl. et sebusei. Nomē autē gentis septimese,
gergeset, tacuit, et fere vbiq̄ tacet nisi i deuto
nomio. Sz vei mittā te ad pharaonē vt edu-
cas populū meū de egypto. Et dixit ei moy-
ses, Quis ego sum vt eā ad pharaonē. Et do-
minus Ego ero tecū: et habebis h̄ signum qz
miserim te. Cū eduxeris populū meū de egy-
pto imolabis deo sup montē istū, q̄si, d. tunc
videb^o qz ego fui tecū, et eduxi te de tra egypti
Hebrei tū termināt h̄ p̄sum qz miserim te. Et
ait moyses, Si dixerint filij israel, q̄s est qui
misit te, qd̄ est nomē ei^o, q̄ d̄ dicā eis. Qui dñs
Ego sum q̄ sum, q. d. vocor q̄ sum. Et dices
eis, Qui est misit me ad vos, Dices etiā De^o
abraam, de^o isaac, de^o iacob misit me ad vos.
Hoc nomē mihi est in eternuz, quia h̄ tres
testes viuunt in eternū, Ioseph^o dicit, Dixit
ei suam appellationem, quam homines pri-
us nō audierant, nec mihi fas est dicere, Va-
de cōgrega sentores israel et dices eis qz ap-
parui tibi in rubo, et misi te ad liberandum

eū et egredientē tecū ad regē egypti Et dices ad eū. De^o hebreoz vocauit nos. Ibi^m v^s am triū diez i solitudine. vt imolem^o do no stro. Scio tū q non dimittet vos nisi p ma nū validā. z pcutiā egyptū in mirabilib^o me is. Nec exibitis vacui. s; postulabit^o ab egyptiis et cōcellaneis vestris vasa p̄ciosa z vestes et spollabit^o egyptū. Dicit hebrei postulasse vt dono darēt. sed ver^o est q mutuo Excusant aut p̄ceptū dñi.

De signis dānis moysi. Caplin. IX

Et ait moyses

e Nō credēt mihi Cui dñs Quid est qd tenes i manu tua. Rñdīt Virga Et ait. Projice eā i trā. Et p̄cicit. Et p̄sa est in colubrū. Et expauit moyses. ita vt fugeret. Et dixit dñs Apphēde caudā eius Et cū tenuisset. versa ē i p̄gā. In hebreo em coluber femi gener^o ē. Et ait. Hoc signū facies vt credāt tibi. Et adiecit. Mitte manū tuā i sinū tuū Et misit. et facta ē leprosa. i. al bida instar niuis. Itēz ait. Retrabe manū i sinū. Et retraxit. z protulit. et erat sillis carni reliq. Et itēz S; neq; his dieb^o signis credēt Sume aquā flumis. et fūde sup terrā aridā z vertet i sanguinē. Et ait moyses. Obsecro dñe. mitte aliū nā ipeditioz lingue fact^o sum ex q locut^o es ad seruū tuū. nec etiā eloquēs sum ab heri z nudustert^o Et dñs Quis fecos. qd mutū aut surdū. qd vidētē aut cecuz. Nōne ego. Age igit. docebo te. et ero tecuz. At ille. Obsecro dñe. mitte quē missurus es Et dñs qñ turbat^o ait. Aaron frater tu^o eloquēs est. z ipē egrediet in occursum tuū gaudēs. Pone p̄ba mea i ore e^o. z oñdā vob qd agere debeat. Virgā sume i q factur^o es sig Venit g moyses ad ietro z ait. Reuertar ad frēs meos in egyptū. vt videā si viuāt. Cui le tro. Vade in pace Hora aut faciet dicit tre rū dñs ad moysen. Vade in egyptū mortui sunt q querebāt aigm tuā. pharao. s. z cōplis ces e^o. Vel plurale ponit. p singlari. si sol^o pharao querebat.

De reditu moysi in egyptum z dimissioe vxoris. Caplin. X.

Et ait ergo moy

e ses vxorem z liberos. z iponēs sup asinū. p̄fect^o est. Cūq; eēt in itinere in diuerso via vt comederet. occurrit ei

dñs. si angelus euaginato gladio. z volebat occidere moysen. s; quia vxorem ducebat z filios contra voluntatē dei. essent enim impedimento. Vel quia puerū ducebat qui incir cūctus erat Alterū forte iā circūciderat moy ses. Nō em credendum est illis qui dicūt aliterum remāsisse cū ietro. cū supra ait. liberos Tulit ilico sephora acutissimā petrā. z circūcīdit p̄putium filij sui tetigitq; pedes eius z ait. Sponsus sanguinū tu mihi es. z dimisit eū postq; dixerat hoc. vt ait Augustinus Locus iste breuitate obscurat^o est Vbi ergo ait. tetigit pedes e^o. intelligēdū est. sanguis tetigit pedes pueri vel angeli. Vñd irata ait viro. Es ne mihi vir sanguinū. i. An ex puo glo tuo tantū scelus teneoz agere. vt fundaz sanguinem filij mei. Et recessit ipa ab eo vel angelus. Hebre^o ita habet. Et tetigit pedes eius. i. sephora moysi Indignans em p̄puti um iecit ad pedes moysi z ait. Gener sangui num tu mihi es. i. tu gener patris mei idō factus es. vt esses mihi. carni mee in filio ad sanguinē. i. ad mortē. Vel sanguis me^o effusus est ad placandū angelū q tibi mortē minabā. Et dimisit angelus moysen. qd in he breopar. Tamen hebreus habet. Relaxauit eū angelus. quē prius. s. vsq; ad mortēz artabat. Et hinc volunt quidā mortē circūcīdēt petrinis cultellis habuisse principū vel a so sue in galgalis Zamēvbi nos habemus petrā. hebre^o habet acie. z dicit acutissimā aciez nouaculā. Unde z iudei nouaculis circūcīdunt. Fabulant^o quidā hebrei vsq; ad dauid circūcīcionē factā petra. Sed q; in deiciēdo goliā ferz loricez galee cessit lapidī tacto quasi dans ei locū. deinceps cessit lapis ferro in circūcīcione.

De primo ingressu ad pharaonem. Caplin. XI.

Huit itaq; moy

a ses sol^o tenēs p̄gā in manu. itra uitq; aarō dño iūbete deserto si nai z occurrit moysi i mōte di. dixitq; ei moy ses p̄ba dñi z signa q mādauerat. Venerūt q; simul. z gregauerūt seniores israel Locu tusq; est eis aaron oīa p̄ba dñi. z fecit signa corā eis. z crediderunt Post hec cum senioribus israel ingressi sunt ad pharaonem z dixerunt ad eū. Hec dicit dñs deus israel Dimite te populū meum vt sacrificet mihi in deserto

Libri Exodi

Et ille, Hecdo dñm et isrl' nō dimitta Et il-
li. Ibin^o vñ trū diez in solitudinē, vt sacri-
ficem^o deo nro In q̄ nec s̄ietas nec duplici-
tas itelligēda est Eo em̄ ordine forsitā pls
educeret, si pharao plm dimississet: Tūc moy-
ses fm iosephū cōmēorauit et quāra fecerat
egyptijs opp̄ssis ab ethioplis, et cōmēorauit
labores et picula q̄ p eis tulerat, et q̄p eis cū
dignā nō acceperit retributōz, pariterq̄ q̄ si
bi cōtingebāt in sina exposuit Quē rex deri-
dens seruū suū fugitiuū vocauit, et p seditōe
eū rediisse, Tūc ait rex suis suis, Vult^o est
pls quāto maior si dederit, et requie ab opi-
b^o Et p̄cepit, ne vltra darent eis palce ad cō-
ficiēdos lateres, q̄ p minute luro miscbant^o
vt solidiores essent lateres, vel lateres poti^o
coq̄bant p lignoz penuria in egypto.

De afflictione filioz isrl' Caplm. xii.

Primebantur

o ḡ hebrei opibz nocte colligendo
paleas, et die lateres faciēdo, et
idē nūer^o laterz exigebat ab eis q̄ p̄ pri^o Fla-
gellatiq̄ sunt magistrat^o de filijs isrl', q̄ perat
fratribz suis opantibz, nocte colligēdo pale-
as a p̄fectis pharaōis, Magistrat^o em̄ opuz
hebrei erat, p̄fecti vero mgris egyptij Ve-
nerūtq̄ p̄positi filioz isrl' ad pharaonē et di-
xerūt, Cur inisq̄ agis s̄ suos tuos, Qui ait,
Vacatis ocio et ideo dicitis, Eam^o sacrifice
m^o dño Ite ḡ, opamini, palee nō dabunt vo-
bis Cuiq̄ egrederet, occurrerūt moysi et aarō
et dixerūt eis Videat dñs iniuriā v̄iaz i nos
et iudicet, qm̄ ferere fecistis nos, i, abomina-
biles reddidistis corā pharaōe Et ait moyses
ad dñm, Cur misisti me vt affligeres populū
istū, Cui dñs, In manu robusta eijctas eos
Et adiecit, Ego sum q̄ apparui abraam et isa-
ac et iacob in deo oipotenti, i, q̄ sum oipotēs
et nomē meū adonai nō idicaui eis, i, fortitu-
dinē et potentia ad q̄s p̄tinet h̄ nomē, s̄ p̄ieta-
tez et sapientiam, ad q̄s p̄tinet eli et eloi, Vel
nō idicaui sicut tibi, Apparuit ei dñs abra-
e, sed moysi locut^o est facie ad facie, Et iterū,
Introducā vos in terrā sup quā leuauit ma-
nū meā, i, iurauit, vt darē eā patribz v̄is, ego
dñs, q, d, Ita verū est h̄, sicut ego sum dñs, et
est iuramēti species Narrauitq̄ moyses hec
oia filijs isrl', nec adqueerūt, p̄pter angustiam
spūs Connumerat aut h̄ historia p̄ncipes do-
morz p̄ familias suas, sed d̄ tribubz tantū, scz

ruben, symeō, et leui, Nob autē de solo leui di-
cere sufficiat, Filij leui fuerūt, gerson, caath,
et merari, Et q̄b tres familie leuitaz deriuat^o
te sunt, gersonite, caathite, merarite, Filij ca-
ath amrā et isuar chore, Filij amram de ioca-
beth, aaron moyses et maria, Accepit aut aaron
v̄xorē elisabeth filiā aminadab, sorozem
naason, q̄ pepit et nadab et abiuē eleazar et
ithamar, Eleazar accepit v̄xorē d̄ filiabz pha-
nuel, q̄ pepit ei phinees Iste est moyses et aa-
ron, quibz locut^o ē dñs in terra egypti, Hoc
addit esdras, vt quidā dicūt, Vel moyses d̄
se tanq̄ de alio locutus est.

De mutatioe virgarum in colubrum,

Capl. xiii.

Lex locutus est

i dñs ad moysen, Loq̄re ad pha-
raonē oia q̄ loq̄r tibi, et ne time-
as eū, Ecce p̄stitui te deū pharaōis, i, poten-
tē in ipoz et in tra e^o facere signa ad modū dei,
Aaron erit p̄pha tu^o, i, plo curor, Nō tñ moy-
ses d̄s, vel aaron, p̄pha, Ingressiq̄ sunt moy-
ses et aarō ad pharaonē, Moyses erat, lxxx,
annoz, aaron, lxxxiij, qm̄ locuti sūt ad phara-
onē, Tulit ḡ aaron p̄gam moysi, et eiecit eā i
terrā corā pharaone, et versa est in colubrum
Vocauitq̄ pharao maleficos, et fecerūt silli-
ter p̄iciētes singuli p̄gas suas, q̄ verse sunt
in dracones, sed deuorauit p̄ga aaron p̄gas
eorz, Et sciendū qz magi oculos spectantū de-
ludebāt, Vel fm̄ Augustinū, demones dis-
currūt p̄ mundū, et subito semina rez de quibz
bus hoc agit afferunt.

De plagis egypti, et de aqua versa in san-
guinem, Caplm. xiiii. Et. xv.

Induratus ē cor

i pharaōis, nec auduit eos Et ait
dñs ad moysē, Egredere i occur-
sum pharaonis cū egrediet^o ad aq̄s et dices,
In h̄ scies, qz dñs sū Percutiā p̄ga aquā flu-
minis, et vertet in san-
guinem P̄sces mori-
ent, et affligēt egyptij
et factū ē ita, Et pecus
sit aaron aquam flu-
minis, et versa ē in san-
guinē, et fuit sanguis
in om̄i terra egypti, in
fluijs, rijs et palu-

Prima rubens vno
da, ranaruz plaga se-
cunda, Inde culcx
tristis, post musca
nocuior istis, Quin-
ta pecus strauit, ve-
sicam sexta creauit,
Postq̄ subit gran-

Historia

alio forte nō in om nibz. s; i his q̄ mana bant de nilo. z in va sis domorum tam li gneis q̄ sacris. Fode runtq; puteos egypti p̄ circūitū fluminis. et inuenerūt sanguinē. Feceruntq; siliter magi sānes z mābres. Et dicunt. q̄ allata sit aq̄ de terra iessen. quā nō percussit dñs plagis p̄ fili os isrl̄ q̄ habitabāt in ea. Tñ ioseph⁹ dicit. q̄ hebreis flumi⁹ potabil⁹ erat. licet esset muras tus. egypti⁹ s; nō solū colore. s; etiā sapor re amaro cruore p̄ferebat. Un̄ pot⁹ videt q̄ alibi q̄ i nilo aqua fuerit in egypto. Et hec ē prima plaga. qua percussit dñs egyptū septē diebz. De q̄ dicit ioseph⁹. q̄ pharao timēs p̄ ea z hesitās hebreos abire pmisit. Cūq; ma lū fuisset releuatū sententiā pmutauit.

De ranis. Caplm. XVI.

Terū locutus ē

i dñs ad moysē. Ingredere ad pha raonem. z si noluerit dimittere po pulū. dic ad aaron vt extēdat ma nū sup flumia riuos z paludes. Et fecit sic. Et ascēderūt rane z operuerūt terrā egypti. Que vt dicit ioseph⁹. orie in breui moriebāt z pu rescētibz cadaueribz fetoz nis noxi⁹ exhalas bat ex aq̄. Imo q̄dā q̄si domestice domos in trātes sepe in cibis et potibz z lectis inuente bant. Fecerūt autē et malefici silr. Sūt autē tria genera ranaz. vnū fluuiale et. vocale ali ud mīmū qd̄ z calamitū dz. qd̄ si p̄iactā i os canis ommutescit. etiū magnū ē et venenosū qd̄ rubeta dz. z vulgo crassatū. Dicit q̄ pha rao ad eos. Orate dñm. vt auferāt rane a no bis. z dimittā pplm. Et clamauit moyses ad dñm. z mortue sūt rane. Videtq; pharao q̄ data eēt req̄es. nō dimittit eos.

De cyniphibus. Capitulum. XVII.

Itiq; domi

nus ad moysē. Dic ad aarō. Extēde p̄gā. Et p̄cite pulue rē terre. z sint cyniphes i om̄i terra egypti. Et factū ē ita. Sūt at cyniphes musce ado subtiles. vt visū n̄ll acute cernēt effugiāt. z corp⁹ cui insidēt acerbō terebant stimulo. Fecerūtq; malefici silr. vt educerent cyniphes. z nō potuerūt. Et dixit pharao i Digitus dei est h. i. spūs dñi dei. Sicut ei p̄

de xterā fill⁹. sic p̄ digitū spūsctūs solet accipit Augustinus q̄rit q̄re in h̄ defecerint z nō in p̄mo vel scdo. Et d̄t hoc esse factū ad notan dum. qz zsi p̄hi habuerint noticiā p̄is z filij nō tamē spūs sancti. De xtra signa facta sunt per manū aaron. q̄ sequunt. vel a dño tantū quedā vero p̄ moysē.

De cynomia. Caplm. XVIII.

Itit ergo domi

d nus ad moysē. Egredere ad aq̄s ad pharaonē. z dic ei. q̄ si noluerit dimittere pplm meū. mittā in oēm terram egypti om̄e genus muscar. z factā in die illa mirabilē terrā iessen. q̄ habebit tranquillitatez. Et factū est ita. Et venit musca grauissimā i om̄e terrā egypti. Figurata locutio. i. mlti tudo muscar. z exp̄sius dicitū ē q̄ si plurali ter diceret. Pro quo. lxx. posuerunt cynomia id est musca canina. quod z in psalmo legit. Tūc vocauit eos pha

rao z ait. Ite sacrificate deo vestro in terra hac. Qui dixerūt. Nō possum⁹. Abominati ones egyptioz. imola bīm⁹. Si mactauerit mus q̄ colunt egypti corā eis. lapidibz obruent nos. Taurū em̄ adorabāt in honorez ap̄is. vaccam p̄ iside. ouē p̄ hāmone. Unō abominabile erat eis occidi hec vel comedi. Et ait pharao. Ite in desertū. verū tamē long⁹ ne abeat. Rogate dñm. p̄ me. Oravit moyses. z recessit musca. Et itez. cor pharaonis induratū est. Pro his duabz plagis d̄t iosephus. q̄ innumera mlti tudo pediculoz egypti⁹ pullulauit ex itez rioribz ebullitēs. quos neq; lauacr⁹ neq; meo dicamentoz ynguentis exterminare poterāt. Multis em̄ plagis p̄ter decē famosas creditū bile est percussos egyptios.

De morte peccorum. Caplm. XIX.

Itic dixit domi

nus moysi. Dic pharaōi. si retinuerit pplm meū. cras inducam p̄z stem grauēz morientē oīa animantia egypti. nec quicq; de his q̄ possidet israel morietur.

Libri Exodi

Et mortua sunt animata egypti que scilicet erant in domibus. quia que in pascuis erant per grandine perierunt. Vel forte determinatum non est. quod sine multo temporis intervallo forte hec facta non sunt. et potuerunt aliunde habere iterum animata. Pro hac etiam dicitur Iosephus quod bestiis multigenis quorum aspectibus nullis occurrit. dicitur regione eorum implevit. quibus et ipsi presumebant. et terra agricolis nudabatur. Et iniquitatis est eorum pharaonis. et noluit dimittere populum.

De vlceribus et vesicis. Caplm. XX.

Teruz dixit do

minus ad moysen et aaron Tollite cineres de camino et spargat illos moyses in celum coram pharaone. et erunt in hominibus et iumentis vlcera et vesice in omni terra egypti. et factum est ita. Nec poterat etiam maleficis stare coram pharaone. propter vlcera que erant in eis exteriori corruptione venientia.

De grandine Caplm. XXI.

Ixit que et do

minus ad moysen dicit pharaonem. Hec dicit dominus. Idcirco possit te ut ostendat tibi te fortitudinem meam. et narret nomen meum in omni terra. En plura hac ipsa hora cras tale gerendum non quod non fuit in egypto. vlcis in die hac. nec etiam in partibus hyperboricis. Congrega que habes in agro. Homines enim et iumenta foris iuncta gerundie morietur. Qui timuit deus pharaonis dominum. profugere fecit suos et iumenta in domos. Et extendit moyses et aaron manum suam in celum. et dedit dominus tonitrua gerundie et fulgura. et ignis et grando propter mixta ferebantur. Et percussit grando cuncta que fuerat in agris. et herbam et lignum regionis profregit. Quod deum lesit est. quod iam virens erat et lignum quod iam folliculos germinarat. Triticum pro et far quod est granum generum frumento grosso non sunt lesa. quod serotina sunt. nec adhuc virentia. quod in spica non dum perierat. tantum in terra iessen grando non cecidit. Et vocavit eos pharaonem et ait. Peccavit etiam nunc. orate dominum pro me. et dimitte a vos. Egressusque moyses et aaron et tereddit manus ad dominum. et cessavit tempestas. nec etiam stillavit pluvia super terram. Et iniquitatis est eorum pharaonis.

De locustis. Caplm. XXII.

Ixitque dominus

minus ad moysen Ingredere ad pharaonem et facia signa que narres filiis et nepotibus. ut scias quod ego sum dominus. Et ingressi dixerunt

regi. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam cras locustas in fines tuos. ut comedat quod residuum est gradini. Egresso moysen dixerunt pharaonis ad eum. Quisquam patiemur hoc scandalum. Dimitte homines. quod perit egyptus. Et reuocatis illi dicit pharaonem. Quinam sunt qui sturi sunt ad sacrificandum. Et ait moyses Viri et mulieres. senes et puuli. cum ouibus et armamentis. Et respondit. Cui dubium est quod pessime cogitatis. Non fiet ita. sed ite viri tantum hominem peristis. Et eieci sunt a conspectu eius. Et extendit moyses manum super terram egypti. et induxit dominus austrum die illa et nocte. Quil leuauit locustas. et sederunt innumerabiles in cunctis finibus egypti. et deuorauerunt omnem virens in lignis et herbis. Dicit autem locusta quasi longa hasta. quod longiora retro habet crura. Festinusque pharaonem vocavit eos et ait. Peccavit in deum vestrum et in vos. Quare pro tollenda peste etiam hac vlcis. Et egressus moyses orauit dominum. Et stauit ventus ab occidente. et proiecit locustam in mare rubrum. Et indurauit dominus cor pharaonis. nec dimisit israel.

De tenebris. Caplm. XXIII.

Extenditque moy

ses manum in celum et facte sunt tenebre palpabiles. ut nec videri nec moueri localiter possent egypti. multi etiam mirabiliter compulsi sunt mori. Ubiqueque autem erat israel. lux erat. Et vocavit eos pharaonem et ait. Ite vniuersi oues vestri. et armamenta remaneant. Et ait moyses. Nec remanebit ex eis vngula profertim cum adhuc ignorem. quod debeam immolare. Et ait pharaonem. Laue ne ultra facies meam videas et moriaris.

De diebus egyptiacis. Caplm. XXIII.

Suit ergo moy

ses ad fratres suos. et dixit dominus ad eum. Adhuc vna plaga tangam pharaonem. et dimittet vos. Notandum. quod plures fuerunt in egypto plage. quod decem. que exordium non enuerat. sed non fuerunt adeo graves forte. et ideo tantum centum. Unde quidam dies egyptiaci dicuntur. quod in his passa est egyptus. quorum duos tantum in singulis mensibus notamus ad memoriam. cum plures forte fuerunt. Nec est credendum quod egypti hanc astro rui periti deprehenderunt dies hos nefastos in inchoatione operis. vel itineris. vel minutis. Nota etiam quod quidam egyptiorum timentes egyptum perituram egressi sunt ut cyclops

qui ingressus greciā urbē dēdidit, quā vocas-
uit actē, q̄ postea dicta ē athenē, quā qdā gre-
corū diadas, qdā ortomenā dixerūt. Qui di-
citur ē d.iffres. Et est nomē egyptiū, qd latine
dicitur q̄si di homo, vlt qz tradidit greci m̄simoni
uz m. a. s. z semie, vt ait pōpel⁹ trog⁹ vlt bicor
por, vlt ppter peccitātē itature, vlt p viriū im-
mēsitatē, vlt p pccitā vtriusqz ligue quā ha-
buit grece et egypte, sub q̄ primo nata ē i ar-
ce oliua. Credit etiā eadē tēpēstate egressus
dionys⁹ dacch⁹ q̄ z argos dēdidit, z vsū vinee
greci dedit. Dicit etiā diluuiū i tessalia factū
sub decalidōe, z scēdiū sb phetōre circa tpa
moysi, z sub eo hercules anibēū vicit, eric-
tō nē fili⁹ vulcani curri, z troil⁹ p̄m⁹ q̄ drigaz
iūisse ferunt. Egypt⁹ q̄ p̄s mēstraim, p̄ ac-
rea, ab egypto rege summerso egypt⁹ dicta ē.
Lacedemon fili⁹ semeles lacedemoniā dē-
dit, tantus triopale b̄ū. Epidaur⁹ dēdit et
corinth⁹, q̄ p̄m⁹ ephya, isis fm̄ q̄sdā ex the-
leno epaphū genuit, q̄ mēpbim dēdidit, cū i
scōa egypto regeret. Sane dēterminās dñs pla-
gā q̄ restabat, ait Ingrediar in egyptū, z mo-
rietur om̄ne p̄mogenitū a p̄mogenito phara-
onis, vsqz ad p̄mogenitū ancille q̄ ē ad mo-
lā, etiā p̄mogenita pecorū. Apud vos p̄o nec
mutiet canis z petetis vasa preciosa ab egypti-
prijis z dabūt vobis.

De dieb⁹ azymorū z agno pascale
Caplm. xxv.

Terum dixit do

i min⁹ ad moysē Dñs iste erit vo-
bis p̄m⁹ i mēsb⁹ anni. Hic ē april⁹
id est lunatio aprilis, q̄ in marcio sepe incho-
at. Hic dicitur ab hebreis nisā, apud egyptios par-
muti apud macedones rāte. Voluit quippe
dñs iudeos a ceteris natiōib⁹ differre sicut re-
ligiōe z caractere circūcisiōis, ita z tpe rōne
Rhomanū cū ex traditiōe nume pōpili p̄mū
mēsem ponūt ianuariū, qz tūc incipit sol ascē-
dere post solsticiū byemale, arabes inchoant
annū post solsticiū estiuū. Cōgruētus videt
fieri ab hebreis i martio, in q̄ z mūd⁹ dicitur le-
gis. In aprilī q̄ ceremoniali differūt a nobis
in tpeali pueniūt nobiscū. Et adiecit dñs De
cima die mēsis hui⁹ tollet dom⁹ queqz agnū
vel si nō poterit agnū, saltē hedū. Q̄ si nō suf-
ficiet numer⁹ dom⁹ ad esum agni: assumerit
domo vicina domū sue iuxta numer⁹ aiarū
que sufficiāt ad esū agni, z erit mascul⁹ annis

culus, i. vni⁹ anni, sine macula, nō quidē vel-
leris, sed corpis, qd in leuitico dēterminat.
Si cecū fuerit si fractū, zē, z sumptū d grege
seruabitis eū in domo vsqz ad, xiiij, diē, z im-
molabit eū oīs mult-
tudo filioz isrl queqz
dom⁹, s. i. iū ad ve p̄e-
ram, z tingeris cū fa-
sciculo isopi vtranz
postez z suplininare
sanguie, edētes carnes
nocte illa assas igni,
nec coctū qd de ea aq̄
aut crudum, i. semico-
ctum ex festinatōe, et
azymos panes cū la-
ctucis agrestib⁹, qua-
rū amaritudo amari-
tudine seruitutis me-
moraret in sempiternū.
Caput cū intesti-
nis vorabitis z pedib⁹.

Si quid residuū fue-
rit igni cōburetis, qz vt ait Joseph⁹, crema-
tū surū ferri solet, z eleuatio ignis, eleuatoz
ab eis pestis q̄ vastauit egyptios siguit, nec
comedet de eo incircūcisius. De mō etiam co-
medendū ait. Renes vestros accingetis, cal-
ciamēta habētes in pedib⁹, tenētes baculos
i manib⁹, os nō frangetis, nec d carnib⁹ foras
mittetis, z comedetis festināter. Est em̄ phas-
se, i. transit⁹ dñi. Dicta est aut nox illa trāsit⁹
quia trāsiiuit in ea angelus per egyptuz per-
cuties p̄mogenita ab hoie vsqz ad pecus, z
trāsiiuit sup tecta hebreoz linita vel illita san-
guine. Et aggressus est isrl iter trāsēundi ab
egypto. Iterūqz ait dñs. Diē hūc habebitis
solennē z in montimentū in generatiōib⁹ ves-
tris cultu sempiterno. Septē dieb⁹ azyma
comedetis, p̄ma dies erit sc̄ta z venerabilis
sabb̄ta z septima. Nihil opis facietis in eis, ex-
ceptis his q̄ ad vescēdū p̄tinet. Patet qz mes-
dijs dieb⁹ poterāt opari. Ex h̄ etiā p̄z, qz sab-
batū erat eis solēnius quis festo q̄ntū ad oct-
um, in q̄ nec ad vescēdū lz opari. Inde potu-
it esse, qz mulieres in ip̄o die solenni pasce po-
tuerūt parare vnguēta ad vngēdū dñm: qd
sabbato nō licuisset. In ezechiele festū in p̄ti-
ma die aprilis legis, z in. viij, quod nō hic Et
egressi filij isrl fecerūt sicut p̄cepit dñs moysi
z aaron z p̄gregati sunt, xiiij, luna in finibus
egypti circa ramessen. Tamen iosephus dicit

Per. x. lunā, a. l. s. xiiij
inuit q̄ agn⁹ q̄ tolle-
bat significabat ali⁹
qd eternū. Sic em̄
dicitur luna q̄rta die crea-
ta q̄si fuerit p̄ma die
mūdī, xij, z ante mun-
dū, x. Quātū qdā q̄, x
capita erāt in esu vni-
us agni. Bñ attēdas
h̄, qz luna fuit crea-
ta q̄rta feria z eo die
xiiij, z sic tertia feria
fuit, xij, sc̄cūda feria
xij, p̄ma feria, xij.

Libri Exod.

eos congregatos, et luna, et vice expectasse quartam decimam.

De morte primogenitorum **Ca. XXVI.**

Scriptum est autem

f noctis medio, percussit dominus omne primogenitum egypti, nec erat domus in qua non iaceret mortuus, domino forte ita procurante non fuisse domum absque primogenito. Populus suus pharaon dixit moysi per nuncios ut egredere cum ovis suis, imo et egyptii urgebant eos egredere. Tulit igitur populus farinam dispersam super hunc ros ligatam in pallio, et perierunt vasa ab egyptiis vestigia pluviae: et spoliaverunt egyptios ex parte pro domino, tum pro mercede laborum quam fraudati erant tum ut inde fieret tabernaculum. Et erat quies, decem milia virorum peritum absque puillis et vulgo famulatum eis inumerabile, et duxerunt secum diversi generis animalia multa nimis, israhel dimisit.

De exitu israhel de egypto **Ca. XXVII.**

Scriptum est autem

f ut nihil propter solitum adhuc iunderet terram in qua erat sepulcrum ioseph. Tenebant autem iuramento asportare ossa eius. Tunc moyses scripsit in lamina aurea nomen domini tetragrammatum: quod supposita aequo signatauit: ut quod dum venies staret supra viam erat sepulcrum. Et effodientes sustulerunt ossa quae sublata leguntur eis prophetasse forte de difficultate itineris. Tunc hebreae tradunt: quod ovis ex iproniso astitit iuxta eos quod locuta est ad eos, Ob quam rem duxerunt eam secum multo tempore per desertum, et dixerunt eam ovem ioseph: de qua ibi. Qui deducet velut ovem ioseph. In ingressu etiam eorum terremotu factum multa templa egypti cum idolis suis corruerunt. Habitatio autem filiorum israhel in egypto fuit, cccc. lxx. annorum. Sed noie egypti intelligendum est omnia incolam eorum, quod incepit a promissione abrahae facta in via mesopotamiae: a qua usque ad legem datam tot anni superavit Solis enim, c. lxxij. annis servavit israhel in egypto post mortem ioseph. Quibus expletis eadem die egressa est omnis multitudo de terra egypti: quod etiam mirabiliter a deo factum est. Vel forte eadem die qua exiit abraham ad peregrinandum. Et nota quod habetur. Die qua egressi sunt, et infra. Demerente diei huius in qua egressi estis de egypto prima

die, scilicet azymorum, etiam supra legitur dictum eis, nullus egredietur ostium domus suae usque mane. e contra statim legitur habetur. Non ista observabilis est dominum quado eduxit eos de terra egypti: et in benedictione cerei dicunt nocte educti. Forte intelligendum est nocte eductos, id est ad mane egrediendum ab egyptiis nocte compulso. Profectus etiam sunt de ramesse in sochoth, nec sunt secuti eos egyptii sepelientes mortuos suos. Dulci etiam egyptiorum flebat penitentes: quod eis fuerat tam crudeles. Loxeruntque farinam quam tulerat de egypto, feceruntque subcinericeos panes azymos: et modico tempore coagulatos. His enim visum sunt, xxx. diebus. Non enim ultra suffecerunt quae tulerat de egypto: licet sub necessitate custodirentur: nec eis ad satietatem viderentur.

De sanctificatione primogenitorum.

Capitulum XXVIII.

Scriptum est iterum dominus

dominus ad moysen. Sanctifica mihi omne primogenitum masculinum quod aperit vulvum, tam de hominibus quam de iumentis: quod percussit primogenita egypti in liberatione eorum. Et quod solus masculos pro se sibi voluit sanctificari, dicitur per non percussos nisi tantum masculos. Vel forte quod primogenita eorum a percussore angelo liberauerat. et hoc modo sua erant, voluitque ut deinceps essent sua omnia. Ut quod ex omni fructu primo honorandus est deus. Primogeniti ergo quae erant de filiis levi ut offerebantur nec redimebantur et serviebant iugiter domino: primogeniti aliorum offerebantur: et, v. siculis redimebantur. Primogenita pecorum apta ad imolandum oblata erant sacerdotum. Immundorum vero non oblata quaedam redimebantur: ut primogenitum asini one mutabatur quod pro eo offerebatur, quaedam nec etiam redempta occidebantur: ut primogenitum canis. Et adiecit dominus. Cum introduxerit te dominus in terram promissam: intima haec filijs tuis servanda ritu sempiterno. Eruntque haec quasi signum in manu tua: et quasi appensum quod ob recordationem ante oculos tuos, ut scilicet huius liberationis memoria non aliter veniret in oblivionem: quae que manu geruntur: vel ante oculos appendunt. Quod pharisaei ad litteram observantes in chartis haec scribebant, et decalogum simul: et eas sinistris circumligabant brachijs: et inter oculos appendebant: quas dominus in evangelio phylacteria vocat a phylaxer thora.

De deserto egypti.

Ca. XXIX.

f

Situr cum emi

I sisset pharao plūm, nō eduxit eos moyses p̄ palestīnā p̄termī nā egypto: p̄ antiquā molestiā z odiū p̄ trū: ne insurgerēt phīlīstī aduersus eos: s̄z circū duxit eos p̄ desertū: q̄d ē iuxta mare rubrū Tū p̄ mādato dñi iuberēt: vt ducerēt populū ad mōtē sinat: ad imolandū sibi. Tū si penitētes egyptij vellēt eos p̄seq: grānē molestiā sustinerēt itinerts. Armatisq; ascēderūt filij israhel de terra egypti. multa, si sup̄lectis le muniti Tū alia trāslatio habet. quinta p̄ genie ascēderūt filij israhel. Moyses em̄ a iacob quintū fuit. vel p̄ tribū iude a phares vsq; ad salomonē q̄nq; fuerunt tm̄ generatio nes. Hebrei habet. q̄nq; generatioēs ascēderūt filij israhel. Profectiq; de socho t venerūt in ethā. Ethā ciuitas erat tūc deserta in ca pite solitudinis. que a iosepho lyc^o dicitur. vbi et babylonē postea factā dicit. dum cambes egyptuz vastaret.

De ducatu colūne z maris rubro. Caplm. XXX.

Domini autem

D vt duxerēt itinert̄ p̄cedebat eos p̄ diē in colūna nubis s̄ feruorē solis: z p̄ noctē in columna ignis p̄tra tenebras: z vt sibi a serpentib; p̄uiderent. Precepitq; dñs vt reuersi aliquantulū versus egyptū castrametarent in regione pharoth. q̄ est inter magdalū z mare s̄ beelsephon. Est autē magdalū ciuitas i p̄finio egypti. ad quā iudei tpe hieremie interfecto godolia: p̄mo p̄fugerūt: z posuerūt castra sup̄ mare rubrū. Huius maris aqua nō est rubea: sed ois terra circūstans rubea est: ex q̄ vitiat gurgēs z inficit: vñ minimum acutissimū excipit. Quicquid etiā ad efum in fructib; est: in hūc colozē cadit. Ob h̄ ibidē rubre gēme inuentunt. q̄ bu mo inuolute z inter arenas attrite terre colozem habēt z maris. Hoc mare in duos sinū diuidit: quī ab oriente est p̄licus appellat̄, qz

perse orā elus inhabitāt. alter arabicus dicitur: vbi tū nos dicimus rubrū: hebreus dicit cananofum: qz canne in litorib; eius abundant. Sane ibi coartati sunt filij israhel. Exyna pte erant montes asperrimi z imeabiles, ex altera parte mare.

De trāsitu maris rubri. Caplm. XXXI

Inmutatumq; ē

I cor pharaois. tulitq; ccc. currus p̄rios: z ccc. ab egyptijs. z insecutus est eos. equites q; duxit. milia. z ducēta milia peditū armatoz. Leuātēq; oculū hebrei: viderūt egyptios post se: z timuerūt valde. Neq; em̄ fuge facultatē habebāt nec pugre poterāt: qz inermes erant. nec ibi morari p̄ ciboz inopiā Cūq; plurimū arguerēt moyses dixit eis. Nolite timere hec fecit dñs vt hodie videat̄ magītia e^o Ipe pugnat p̄ vob z vos tacebit̄. Egyptios q; videtis nūc nō videbit̄ in sempitēnū. In hebreo pleni^o est. nō videbit̄ in sempitēnū: vt nūc vob detis viuos scz. Et orauit moyses ad dñm. Qui ei dixit. Quid clamas ad me. Eleua vīr gā tuā: z extēde manū tuā sup̄ mare z diuide illud vt sup̄ siccū ingrediant filij israhel. Tolle q; se angel^o q̄ p̄cedebat eos: stetit p̄ tergū inter egyptios z israhel. z erat nubes tenebrosa egyptijs: s̄ lucida hebreis Cūq; extēdisset moyses manū. flauit vēr̄ vehemēs: z p̄tit aquā i siccū. z diuisū est mare i. xij. diuisioēs: vt q; q; trib; p̄ turmas suas incederet. Et aduocans moyses singulas trib; fm̄ ordinē natiuitat̄ sue hortabat̄ eos vt ipm̄ p̄euntē sequerent̄. Cūq; timuissent intrare rubē simeō z leui Judas p̄im^o aggressus est iter post eū: vñ z ibi meruit regnū. Profecti sūt q; p̄ mediū maris: z erat aq̄ q̄si mur^o a dextis eoz z a lena. Nō vidētes egyptij: velanos iudicabāt eos. S; cū viderēt illos illecos abire: ingressi sunt p̄ eos. Jāq; venerat vigilia matutina. Et respexit dñs sup̄ egyptios p̄ colūnā ignis z nubis. i. intolerabiles i bres z graues tonit̄ coruscatoēs q; ac lapides iniecit super eos. Cū z territi dicerūt. Fugiam^o israhel. dñs em̄ pugnat p̄ eis. Si lii autē israhel fm̄ Josephū ad s̄ positā venerūt

Quattuor dicunt vlgilic matutine. p̄ma p̄stinū. scda intempstinū. etia gallici nū. q̄rta atelucanū: z ipi in q̄rta ingressi sunt mare rubrum.

Libri Exod.

terram Hebræi sō tradunt q̄ cum venissent ad extremū montis porrecti in mare p̄ longā maris viā eos obliq̄sse: z̄ circūeundo mōs se ad idē lit̄ egypti rediisse. q̄d̄ pbant sic. Natura maris ē vt q̄d̄ perit i eo ad primū lit̄ p̄i clar. Cū ḡ mane laceret egypti mortui in lit̄ toze. P̄t̄ q̄z idē erat lit̄ ex altera mōtis pte. Nō em̄ in spacio noctis fere equinoctialis nec illi nec hi etiā ad mediū maris trāscurris sent: q̄z spaciosam ē sibi Lūq̄ sic pturbarent egypti: moyses dño iubete extēdit manū suam sup̄ mare. z̄ reuerse sunt aque ad porē locū: z̄ operuerūt egyptios. nec vn̄ quidē superfuit ex eis: z̄ tulit isrl̄ arma mortuoz. moyses q̄z dño cāticū erposuit hexametro carmine. Antem dño zc. Qd̄ q̄z p̄ legi ceteri: cāticū d̄: canticoz. Nec h̄ d̄sceredendū esse d̄t Joseph: cū alexandro macedoni z̄ exercitū ei d̄ d̄tū insequētī mare pamp̄illeū diuisū fuisse legi: dño iubente: q̄ p̄ eū regnū p̄fari delere voluit. Horat̄ est aut̄ isrl̄ iuxta litus maris. viij. dieb: z̄ cū tympanis z̄ musicis instrumentis singulis dieb̄ veniebāt ad lit̄: z̄ cantabāt dño cāticū moysi. v̄t̄ seorsum z̄ mulieres seorsum. In cul̄ rei memoriā. viij. paschalibz dieb̄ cantādo redim̄ ad fotes. Et terminat̄ hic liber Josephi secundus.

De dulcoratiōe aque marath.

Capit. XXXII.

Est hec egressi

P sunt in desertū sur. In hebreo bz in desertū ethan. Dicim̄ em̄ q̄z prius ante mare fuerūt in deserto ethan. post mare in deserto sur. post belim in deserto sin. Ambulauerūtq̄z tribz dieb̄ p̄ solitudinem: nec inuenerūt aquā donec venerunt in marath: vbi aquā inuentā p̄ amaritudie nō poterāt bibere. Vñ z̄ locū illū dixerunt marath: ab hac amaritudie aque. vel pot̄ p̄ amaritudine animi. Animequior est em̄ q̄ si tū si nō inuenerit potū: q̄z si inuentū gustare nō possit. Dñs aut̄ oñdit lignū moysi: q̄d̄ cū misisset in aq̄s dulcorate sunt. Forte lignū il lud tal̄ efficacie erat. z̄ forte miraclose factus est: vt in solitudine in q̄ nō erat lignū: inuentū ret̄ lignū. Hebreus d̄t: q̄z illud lignū natura liter amarissimū erat: z̄ vt mirabil̄ inotesceret v̄s diuina amara additū amaro dulcedi nē operatū est. Josephus videt̄ velle q̄ aque v̄t̄ h̄ p̄traxerat: q̄z sp̄ immote fuerat. fin il

lud. Et v̄t̄ h̄ captū: nō moueant aquē. Dicit em̄ sibi fuisse modicū puteū. Sumēs ac v̄t̄ gā moyses quā habebat in p̄sentē scidit eaz p̄ mediū in longitudie incisionē faciēs: z̄ iescit i puteū: z̄ p̄cepit fortibz vt haurirēt aquā z̄ plurimā prius effunderent: vt vltima q̄ remaneret: frequentibz z̄ cussibz exercitata z̄ purgata fieret potabilis. Ibi etiā dedit eis iudicia: nondū tū in re. sed datuz se pmisit: si obedire sibi vellent.

De duodecim fontibz z̄ lxx. palmis bellim

Ca. XXXIII.

Est hec v̄t̄

P rant. vij. fontes. z̄ lxx. palme. Et dicit Joseph q̄ modica aq̄ erat i fontibz: vt q̄ ex ea modicū sumeret manibz census em̄ ē z̄ inutile. Propt̄ h̄ etiā palme nō multū eminebāt a tra: q̄z nō sufficiebat humor ad z̄glutinandā humū. Exinde venit i deserto sin. q̄d̄ ē inter bellim z̄ sinat. vbi plures fecerūt māstiones q̄ in numeris exponunt.

De coturnicibz māna. Ca. XXXIII.

Quintodecimo

q̄ die mensis scdi. i. maij. lxx. die scz ab

exitu eoz d̄ egypto. q̄n. i. scdm̄ pasca celebrabat: defecerūt eis v̄t̄ualia q̄ tulerāt d̄ egypto: z̄ dixerūt. Vtinam mortui essem̄ i egypto. q̄n̄ sedebam̄ sup̄ ollas carniū. z̄ comedebam̄ panē in saturitate.

Precepit dñs moysi: vt si aliquis vel p̄ remotione. vel p̄ immundicia nō possit pasca celebrare. in p̄mo scz april̄i secūdi mensis. scz maij decimo die illud celebraret.

Cūq̄ orasset moyses ad dñm: dixit ad eos. Audistis dñs murmuraciones vestras contra eū: z̄ dabit vobis vespe carnes z̄ manepanes in saturitate. Factūq̄z est vespe. Et ascendēs coturnix de sinu arabico: vbi p̄cipue nutrit̄. transceso medio mari operuit castra: z̄ ad libitū populi capiebat. Est autem coturnix avis regia quā Joseph ouygiā vocat. grec̄ ortogometra. nos vulgo curlegiū dicim̄ a curredo. Vane sō cū orasset moyses: ros descendens illimitus est manibz ei: quē p̄z̄ imbrē suspicat̄ est. sed cū gustasset: sensit mellis dulcedinē: z̄ panē pmisū datū intellexit. z̄ tacuit ros p̄ circuitūz castrorum

zerat granū minutū quasi semen coriandri.
 albū in modū pruinę: z q̄si p̄llo rufum. Qd̄
 vidētes filij isrl̄ dixerūt Vanbu. i. qd̄ est h.
 Unde deinceps māna dicitū est. Qd̄ q̄dam
 indeclinabile putāt. alij in p̄ma declinatōe
 ponūt: alij in tertia. sicutz pasca ce. vl̄ pasca
 tis. Et ait moyses. Nūc est panis vob̄ datus
 a dño. Colligite vob̄ gomoz p̄ singula capi
 ra. Et collegerūt alij plus: alij min⁹. z men
 si sunt ad mensurā gomoz. Nec q̄ plus col
 legerat habuit amplius. nec q̄ min⁹ parave
 rat reperit min⁹. Forte etiā in aceruis colle
 cta ponebāt: z reddebāt singul⁹ gomoz. Qd̄
 Joseph⁹ vocat assariū. z ē decima ps ephi.
 Vel forte q̄ntūcūq; q̄s colligeret veniēs ad
 p̄ria non inueniebat
 nisi gomoz: q̄ ab ali
 is etiā comedebatur
 Colligebāt at̄ mane
 qz cū incalescebat sol
 liquefiebat: qd̄ miraculosum erat: cū ad ignē
 durū fiebat. Terebāt aut̄ illud in pulnerez: z
 cōglutinātū in panes formabant: cui⁹ sapor
 erat dulcissim⁹: p̄ q̄ dicitū est. simila cū melle.
 Et alibi sapor panis
 oleati. Qd̄ p̄o dicit: qz
 sapiebat in ore cuius
 q̄s qd̄ desiderabat nō
 multū autenticū est.
 Dicit Joseph⁹ qz etiā
 am hacten⁹ rigat lo
 cus ille sicq; imbrizo. Dicitq; moyses ad po
 pulū. Nullus relinquit ex eo in mane Quidā
 tū referuauerūt: z scatebat verimibz: z cōputra
 it. Precepitq; moyses vt die sexto colligerēt
 cibos duplices: qz sabbato non inueniebat
 in agro. Tū seruātū in die sabbati nō corū
 pebat Quidā quoq; putāt nec etiā sexto die
 collegisse quēq; nisi vnū gomoz. sed illō p̄
 miraculū multiplicabāt: vt duobz sufficeret
 diebz. h̄ inde colligentes: qz infra legit: qz p̄
 p̄ter hoc tribuit vob̄ dñs die sexto cibos du
 plices Dicitq; dñs moysi. Imple gomoz ex
 eo: vt custodiat in futurā retro generatōes.
 Id ē in post futuras retro generatōes ad me
 moriā retro habendā Et fecit moyses iuxta
 verbus dñi: z posuit illō aaron i vna aurea
 in tabernaculo referuandū. Aliūt hebrei eos
 p̄mo habuisse parnū tabernaculū i q̄ dñm
 psulebāt: de q̄ infra. Moyses tollens taber
 naculū tetedit extra castra p̄cul. Vel p̄ pro

lepsim de futuro tabernaculo dicitū ē. Hoc
 cibo aliti sunt filij isrl̄. annis: vsq; dū tange
 rent fines terre cbanaan.

De aq̄ data in raphidim. Ca. XXXV.

Gitur profecta

est oīs mltitudo de deserto sin:
 p̄ māsōes suas iuxta sermonē
 dñi. z venit i raphidim. nō qz p̄bo distingue
 ret eis dñs māsōes: sed indicio nubis stan
 tis: quā p̄eunte sp̄ sequebant. ea stāte castra
 metabant. Ibi oīno defuit aqua: z murmu
 rauērūt i moysen: qui ait ad dñm. Quid fa
 ciā p̄lo huic Adhuc pusillū z lapidabit me.
 Et dñs ad eū. Sume de sentoribz isrl̄: z va
 de ad petrā orez. p̄cutiesq; eā p̄ga: ps ē mon
 tis sina sic dicta. Alia est et alibi petrā orez.
 dicta sic p̄pter orez regē: q̄ occisus ē in ea. fa
 ctūq; est ita. Et egressē sunt aq̄: z bibit p̄ls:
 z vocauit moyses nomen loci tentatio: quia
 tentauerat dñm dicentes. Est ne dñs in no
 bis an non. Alie post fuerunt aque cōtradit
 ctionis.

De pugna i amalech. Ca. XXXVI.

Gressus est aut

e amalech vt pugret aduersus isrl̄
 in raphidim. Strabo ait. Ama
 lech fuit fili⁹ hūmael: a q̄ amalechite: qz h̄
 maelite: ip̄i sunt saraceni. Hos dicit Joseph⁹
 pugnaces: inhabitātes goboch vl̄ laboth z
 petrā a circūstātibz p̄ductos ad bellū. aduer
 sus hebreos. Ecōtra legit i genesi. qz eliphat
 primogenitus esau genuit de p̄cubina ama
 lech. Vñ i libro regū: vbi fili⁹ doeck idumei
 nūcians dauid mortē saul ait. Amalechites
 sum. Forte duo fuerāt equoci. z ex his duo
 ppli. Elegit at̄ moyses iesum d̄ tribu effraim
 viz bellicosum ad d̄micandū i hostes: cui
 z paucos tradidit armatos. plurimos ad cu
 stoditā castrorū retinuit. Ipe at̄ ascēdit i mō
 tem: h̄is virgā dei in manu. Ascēderūtq; cū
 eo aaron z hur vir marie. Tū fm paralipo
 menon fuit fili⁹ caleph z marie: au⁹ beseleel.
 Lūq; eleuasset man⁹ moyses ad dñm: vince
 bat isrl̄. Sinaūt paululū remisisset: vicebat
 amalech. Quo cōperto aarō z hur supposue
 rūt ei lapidē: z ex vtraq; pte man⁹ ei⁹ susten
 tabāt: erantq; graues p̄ labore orādī. In h̄
 rei figura sacerdos man⁹ eleuat i missa: etiā i
 figura ch̄i orātis i cruce. Nec remisit man⁹

Libri Exod.

moyses vsq; ad solis occasū. Fugauitq; Jo
sue amalech in ore gladij. Et ait dñs moysi.
Scribe h in libro ob monimētū. Adhuc em̄
delebo memoriā amalech de sub celo: qd̄ in
dieb; saul ipletū est. Et edificauit moyses al
tare: z vocauit illud Dñs exultatio mea

De subdiuisione magnarū ad p̄siliū ietro.
Caplm. XXXVII.

Gressus est autē

ietro cognat⁹ moysi obutā ei i de
sertū. tulitq; secū sephorā z duos
filios ei⁹. Cūq; intrasset tabernaculū moysi:
narrauit ei moyses signa q̄ fecerat. p̄ eis dñs
z vniuersū laborē itineris sui. Et z gratulās il
li ietro ait. Bñdicit⁹ dñs q̄ eripuit pplm suū
de tra egypti. Nūc cognouit qz magn⁹ ē dñs
sup̄ oēs deos. Obtulit ḡ ietro hostias dño:
z comederunt cū eo moyses z aaron z senio
res isrl' corā dño. Augustin⁹ tñ nō vult gēti
le imolasse dño: sed moysen fin altā trāslati
onem que est. Sumpsit ietro hostias de ob
latis a moyses: sumpsit ab eo z comedit. For
te tñc sacrificauit moyses iuxta montē: sicut
p̄dixerat dñs. Dicit ei Joseph⁹ ietro venisse
circa montē: vbi i rubo multas viderat moy
ses vssides. Altera die sedit moyses vt iudi
icaret pplm q̄ assistebat ei a mane vsq; ad ves
perā. Qd̄ attendes ietro ait. Stulto labore
p̄sumeris vltra vires tuas est negociū. Sz
audi vba mea: z erit dñs tecū. Esto populo
in his q̄ sunt ad deū: z certimontas z viā mo
rū vel itineris ostēdas eis. Ad decisionē ve
ro causaz eliget viros potētes: timētes dñm:
amantes veritates: detestantes auariciā. Et
nota qz in his q̄tuo: que d̄t p̄siderāda in eli
gēdo iudice ponit potentiā q̄ plurimū valet
si trā illa sequat̄. alio q̄n addit oleū camino:
z glad⁹ veneno. Alia trāslatio habet. sapie
tes q̄s forsan potētes vocat ad iudicanduz.
Et addidit. Cōstitue ex electis q̄sdam tribu
nos. i. cuiq; tribui vnū p̄pone: q̄ a tribu tri
bun⁹ hebraice. grece chiliarchus. latine mille
nar⁹. Nō qz in tribu tñ essent mille: sed cer
tū numez posuit p̄ incerto. Vel p̄ multitudi
ne copiosa numez posuit sup̄mū. Forte q̄
tā p̄ncipē habebat queq; tribu suū. sub p̄nci
pe voluit esse millenarios qui tñ p̄cessent
mille. Sub millenarijs aut̄ monuit p̄stituit
i. et bacōtarchos. i. cētenarios vl' cēturiōes.
sub cēturiōe duos pentacontarchos. i. q̄n

quagenarios. sub q̄nq̄genario. v. decanos.
Nota igit̄ lite inter decē: stabāt ad iudiciū de
cani. sicq; facile erat lites paucorū dirimere.
si nō poterāt diffinire ascēdebāt ad q̄nquage
nariuz: z sic vsq; ad moysen. qd̄ tñ rarū erat.
Maiores tñ reueruabāt moysi: ip̄t̄ miora ius
dicātes. In hūc modū ecclia romana voca
uit plurimos in partē sollicitudinis. p̄ma
tes: vel p̄tarchas: archiepos: epos archi
diaconos. archip̄s byteros. Et miores sacer
dotes leuioza peccata. z quedā grauiā: sz oc
cultā iudicāt. Brauiora ḡo peccata z aperta
referūt ad ep̄m. Ad q̄euit moyses: nec erubuit
vir deo plen⁹ p̄siliū sequi gentilis. dimisitq;
cognatū suū. hebre⁹ vbiq; p̄oit socerū. Et re
uersus est ietro in terram suam.

De peruentu ad montem sinai.

Caplm. XXXVIII.

Ense ergo tertio

m egressiōis de egypto. i. iunio. die
hac i kalēdis iunij veniūt ad mō
tem sinai. fixerūtq; tentoria eregiōe montis
xlvij. die. i. a phase. In exponēdo em̄ septu
ras. xxx. dies p̄ mense pontim⁹: quasi medīā
inter lunares z solares menses eligēdo viā.
Lunares em̄ infra tricenariū inueniunt q̄
dam: vltra ḡo nō. Solares ḡo plures hūc
numez excedūt. A phase q̄des. xvj. dies pri
mi mensis restabāt. fluxerūt ḡo postea. xxx.
scōi mēsis. Restat ḡ qz p̄ma dies iunij. xlvij.
fuit. Sequenti die diluculo ascēdit moyses i
montē ad deū: q̄ dixit ei. Dices domui Jac
cob. Vidisti q̄ fecerim vob; Nūc adiciā vt
etiā loquar vob;. Si ḡ custodieris pactum
meū: eris mihi i peculū de cūctis pplis. Que
cū moyses retulisset plo: rñderunt. Cuncta
q̄ locut⁹ est dñs faciem⁹. Cūq; rediisset moy
ses ad dñm: ait ei dñs Veniā ad te in caligi
ne: vt audiat me p̄ls loquentē ad te. Vade
z sanctifica pplm hodie z cras. i. lauēt se z ve
stimēta sua. Vacēt ab amplexib;: z sint para
ti in diē tertij: z p̄stitues terminos p̄ circū
tū montis: q̄ qui trāserit tūc z tetigerit: mor
te moriet̄. Van⁹ nō tanget eū: sed lapidabi
tur: aut iaculis p̄diciet̄: siue iumentum siue
homo. Utebant autē vt d̄t Joseph⁹ in his
duob; dieb; cōtinuis opulenter z ornamen
tis decenter.

De datione legis verbotenus.

Caplm. XXXIX.

Im aduenerat ^{dis} ^{es}
 tert^o: et ante solis ortu ceperunt au
 dire tonitrua ac micare fulgura et
 nubes densa operuit monte: et clangor buc
 cine prepebat. Fumabat mons: quod descende
 rat dominus in igne: et fumus ferebat quasi de fornace: et
 mons tremuit ut aiunt hebrei. Timuit populus: sed
 et moysen ira dei perisse putabat. Tandem leu
 apparuit moyses: seren^{us} aer cum eo reuersus est
 inter eos. Et ait eis. Hodie non audietis moy
 sen filium amram et iocabebis: sed illum qui pro vobis
 percussit egyptum: qui pro mare ster dedit: qui cibum de
 celo misit: potum de petra processit. pro quem ad ad
 fructibus terre comedit. noe ex imbribus crepit^{us}
 vel except^{us} est: abraam chanaanem obrinuit.
 Isaac natus est de senibus. iacob ple dicitur. ioseph
 sublimatus. Fiant ergo verba hec vobis amabilio
 ra: quasi filij vel vxores. Et eduxit populum in occur
 sum domini ad radicem montis. Ascenderunt autem
 domino iubente moyses et aaron ultra terminos
 sacerdotes. id est maiores: et populus non transiit.
 Locutusque est eis dominus: ita ut nullum vox effu
 geret: et sic. id est die dedit eis leges verbo sancti: in
 figura quod daturus erat spiritum sanctum die quinquagesimo.

Explicatio decalogi. Ca. XL.

Non habebis ^{deos a} ^{lienos}
 coram me. Quod nisi decem precepta
 dominus dedit: omnes asserunt sancti. sed
 in distinctioe eorum differunt. Primum enim et
 vnum secundum Augustinum. diuidit origenes in duo. et quod
 sunt duo vltima secundum Augustinum. colligit in vnum: cui
 presentis Iosephus. Preterea dicit Augusti
 nus tria fuisse in vna
 tabula: et septem in alia
 Iosephus pro et hebrei
 v. in vtraque. Forte quod
 Augustinus voluit tria
 panere ad dilectionem
 dei: et septem ad dilecti
 onem proximi. pro digni
 tate potius quam pro scriptura dicit ea esse prime et
 secunde tabule. sicut dicere proficimus homines
 prime classis et secunde. Quocumque pro modo distin
 guant idem est sensus.

Primum preceptum.

Non habebis de
 os alienos coram me. id est me solus ha

bebis deum. Et ponit non habebis pro non ha
 beas impatiue: secundum idiomata hebreorum. Non
 enim asserit deus cum quibus habuerint. Non fa
 cles tibi sculprile vel idolum. Alia scriptura: quod ni
 hil est in mundo. id est nullius rei naturalis repre
 sentatiuus. ut fiebat hamon capite aricino
 anubis. id est mercurij capite canino sine barba.
 Nec omnem similitudinem que est in celis vel ter
 ra vel aquis vel sub terra: quasi. nec facias ti
 bi pro deo simulacrum solis et lune: et hominum. nec
 hominis aut iumentum aut hominum. nec draconis vel
 reptilis cuiuslibet: qui colebat diuersus homi
 num error: non coles nec etiam adorabis ea. Lo
 lere enim est mente adorare. Adorare autem est. si
 non animo: saltim pro metu. vel adulando regibus
 adorare. Postea ad inculcandam custodiam di
 citur et dicitur: addidit incideter Ego sum dominus
 deus tuus fortis et zelotes.

Est deus essentia. pote
 ta patrum in filios in
 tertiam et quartam gene
 rationem eorum. quod odes
 ratione eorum. quod odes

lotes. visitas peccata. Est deus essentia. pote
 ta patrum in filios in
 tertiam et quartam gene
 rationem eorum. quod odes
 ratione eorum. quod odes
 runt me: et faciens misericordiam in multis his qui delin
 gunt me: et custodiunt precepta mea. Zelus dicitur
 inuidia. dicitur etiam amor. sed propter amor
 virtus in vxore: pro qui sustinere nequit alterius
 accessum ad eam. In modum hunc dicit domi
 nus. Ego sum zelotes. id est non patiar te for
 nicari post deos alienos. Quod addidit se visitas
 sitare peccata patrum in filios: atque heretici.
 Non est bonum hic sermo ut pro peccato alterius
 puniat. Et dicitur vetus testamentum non esse
 datum a deo. Non enim sic crudelis est deus: sed
 e contra in his multis apparet: quod etiam hoc no
 mine visitas inuicit. Et propter pietate enim visitas
 infirmos: et ipse ex mansuetudine non statim pec
 cantem punit. sed expectat etiam usque ad quar
 tam generationem: quod dicitur scilicet patres viuere so
 lent. et si corripit pater vel filij non imitabuntur
 tur ipsum pariter. alioquin quasi post longam ex
 peccationem iustus punit. Et de temporalis pe
 na tamen intelligendus est. Sicut de achab et
 sebu in posteris vindictam sumptam legis
 mus. Vel potest exprimi seueritas iuste iudicantis
 dicantis. Brauius enim puniunt peccantes filij
 filios pro se etiam videant puniri et iustus pro
 expectatione. Origenes tamen hic intelligit per
 patres demones. per posteros coadiutores.
 quos quandoque in peccando nobis adsumimus:
 ut ipote. primo intravit diabolus in cor
 iude. Ecce pater. Post accessit ad principes.

Libri Exod.

vt z ipsi in hoc peccarent. Ecce filij. Post accepit ab illis cohortem z ministros. Ecce tertia z quarta generatio. Dñs aut nō uisitat hęc peccata patrū: q̄ reseruant igni eterno, modo tamen sepe puniūt hoīes.

Preceptū secundū

n **On** assumes nomē dei tui in uanū. i. nec falso nec supflue nec dolose iurabis p nomē dei: nec honorē eius q̄ntum in te est euāescere facias de eo praeue sentiendo.

Tertium preceptū.

n **Emēto** ut diem sabbati sanctifices. i. sanctū z feriatum habeas. **Nō** facies in eo omne op̄: tu z filius tuus z filia tua, nec seruus nec ancilla tua, nec iumentū tuū, nec aduena q̄ intra portas tuas est. i. tecum in domo tua seruans, quia deus quiescit die. viij. z nos diē. viij. suam. et si nō hūc quē illi. **Nā** z Josephus sic ait, Quartus sermo fm seruādas septimanas: cū ab omni ope forēt cessaturi. p̄terea d̄ ope re seruilli dicimus intelligendū.

Quartū preceptū.

b **Onora** patrē z matrē tuā duplici honore. reuerendo scz z necessaria ministrando. In his em̄ q̄ sequunt fere z in omibz a parte totū intelligitur. Unde z dñs docens totaliter intelligēda impleuit legem.

Quintū preceptū.

n **On** occides manu vel mēte vel cōsensu. nec uolētā manū inferes in sonitū, nec subtrahes auxiliū uice cui potes z debes dare. Iudex q̄dē nō occidit sed lex.

Septū preceptū.

n **On** mechaberis. i. nō miscearis aliquid excepto federe matrimonij.

Septimū preceptū.

n **On** furtum facies. nec etiam rapies aliena.

Octauū preceptū.

n **On** p̄primū tuū falsū testimoniū dices. Hic phibet omne mēdaciū. Licet q̄dā male senserit deū tacite p̄cessisse mēdaciū qd̄ p̄dest. si nulli obest.

Nonū preceptū.

n **On** p̄cupisces domum, p̄ximū tuū fm Augustinū. h̄ phibet p̄cupiscentiā rei aliene immobilis.

Decimū preceptū.

n **On** desiderab uxorē et̄. nō seruū nō ancillā, nō bouē, nō asinū, nec oīa q̄ illi s̄. Hic at̄ phibet p̄cupiscentiā rei mobilis. fm origenē unū ē p̄ceptū De altari faciēdo. Caplm. XLII.

Idebat autē po

v **pulus** uoces z lapades. et uocē buccine, z montē fumantē, z stātes. p̄cul dixerit moysi, Loq̄re tu nob z audiemus. **Nō** loquat nobis dñs: ne forte moriamur. Stetit ergo de longe p̄pls. z moyses accessit ad caliginē. Cui dñs ait. **Altare** de terris facietis mihi. **Fortē** ante p̄structionē altaris portatilis uoluit hoc fieri. v̄ illud portatile erat de terra sicut infra dicem. **Q̄si** altare lapideū feceris mihi, nō edificabis illud de scis lapidibz. **Si** leuaueris cultrū tuū super eo polluct. q. d. **Nolo** q̄ cū instrumēto effusionis sanguinū edifices mihi sanctū. **Inde** et nos unū lapidis altare p̄struim. **Fortē** phibuit. ne sup altare hostie occiderent. **Et** addidit. **Nō** ascēdes p̄ gradū ad altare meū. ne reuelet turpitudō tua. **Fortē** nondū antiqui utebant feminalibz

De iudicijs. Caplm. XLIII.

Eiceps addidit

d **dñs** iudicia quedā ad determinādas lites. **Nos** q̄dē nō oīa s̄ congrua p̄sequimur sic. **Si** emeris seruū breuē q̄ iā. s. suus nō sit. viij. annis seruet tibi nisi iubile interuenerit. septimo egrediet liber z gratis cū q̄li ueste itrauerit. **Si** habēs uxorē cū uore z liberis creat. **Si** dñs dederit ei uxorē, mlier cū filijs q̄s fecerit erūt dñi. **Q̄si** elegerit suū manere i fuitute offeret eū dñs dñs. i. sacerdotibz p̄sentabit z applicabit ad ostiū tabernaculi z p̄forabit aurē ei sub uela: in signū p̄petue fuitutis. eritq̄ seruus in sc̄lm̄ id est dñi uiuet. vel vsq̄ ad iubileū. **Idē** ei intelligendū est de ancilla.

De famula.

Si q̄s uēdiderit filiā suā i famulā nō i ancillā. s. s̄ i p̄cubinā quā greci moirphetō alij moypbeten dicūt. viij. anno nō egrediet sicut ancilla. s. sine p̄cio. **Quia** em̄ eā hūiliauit dōtē uestes z nuptias. i. uirū ei p̄uidēbit p̄cio pudicitie. **Q̄si** ante. viij. annū displicuerit ei. uendendū eam alij potestatem non habebit

Historia

nec pudicitie pccū negabit. Quasi interī agno-
minauerit eam sibi. i. in yrore duxerit: fm q
dicitur marcia catonis: iuxta lege yroz faciet ei
nec sine libello repudij egrediet. Si fo nō si-
bi s; filio eā emerit: in modū pdictū faciet ei
p filio sic p se. Si tria ista nō fecerit. i. si nec
spe eā hūiliauerit sine agnominatiōe: nec eā
agnominauerit: nec filio eā accepit: moze an-
cillar. gratis egrediet. z absq; pccio sibi dato

De homicida.

Qui occiderit boiem volēs moriā. si fo
noles pfugiat ad ynā De. vij. citatib; refugij
z sibi saluabit aiā suā: ne occidat a pris oc-
cis. Et erit ibi donec p iudices ciuitat; e' p
pinqs mortui recōcliet. vl vsq; ad mortē su-
mi sacerdot;. Tūc em redibit secur' ad ppta
Per idultra fo occidēs: etiā ab altari eucl-
lat. qd d' soab factū legit Instar fo haz ciu-
ratū nos habem' loca deo dicata: maiorē tū
imunitatē pstat q' ille. Saluat ei in eis etiā
volēs homicida: z q'libet fugitiu'. Tū qdaz
exceptionē faciūt. Si em p homicidio i ec-
clesiā facto vel furto vel hmoi pfugiat ad ec-
clesiā. inde dicūt eū debere extrahi z puniri.

De talione.

Addidit etiā dñs pcepta talionis. i. ubēs
reddi aiā. p aiā. oculū p oculo. dentē pro
dente. vuln' p vulnere. liuorē p liuore. adu-
sionem p aduisione.

De boue cornupeta

Si bos cornupeta seruū occiderit: laps
dib; obruat: nec carnes ei' comedent. Dñs
aut bouis. xxx. siclos argenti reddet dño sui.
Aut hebrei: sō sic estimatū pccū fui: qz. xxx.
generatiōes egressi sūt de cham: quē noe fui-
tuti addidit.

De decimis z primitiis.

Decimas z pmitias ne tardaueris offerre
Tū agnū vl hedū. vij. dieb; dimittes cū ma-
tre sua. die. vij. z deinceps poter; reddere.

De septimo anno.

Ser āntis semiabilis terrā tuā. z pgregabis
fruges ei'. vij. āno eā reqescere facies. Tū z
discebat ann' reqetiōis. z etiā ann' remissiōis
qz i eo nulli licebat exigere debitūz aliqd nisi
eo tmiato. z siqd i eo
anno ex pterit; frugt
b' succreuerit i ea. co
medēt paupes ppli. z
qd residuū fuerit pau-
perib; comedēt bestie agrī. Ita facies in vi-

Aug' sup erodū dō
cit. q' eo āno semina-
bāt s; nō colligebāt.

nea z oliueto tuo. Dū hoc obseruatū fuit. vt
ait Josephus in anno. vij. incantū abūdabāt
fruges q' sufficiebāt ad vsum septimi. z octa-
ui etiā ad fementē.

De tribus solemnitatibus.

Addidit etiā d' trib; pccipuis solemnitatib;
anni. in qbz voluit sibi apparere omne masculi-
nū s; nō vacuū. de qbz infra dicet

Debedo nō coquedo in lacte

Nō coques bedū in lacte matris sue qd fo
seph' exponit sic. Nō comedes eū infra. vij.
diē. qz adhuc nō differt a lacte. Sati d' chio
exponit sic. Ne occi-

das chm in die pce
ptiōis sue qd m trās
gressi sūt Dies fo pce
ptiōis vocat lac ma-
tris. qz ex tūc i matre
parat materia lactis.

U' est pphetia. q' hez
rodes non occideret
chiz ifante. vl q' apli
nō paterent. p'suras
nisi pus roborati.

Debe' habet. Nō coques separatū in lacte
matris sue. z est sensus. Separatū a carne pa-
rentum. id est qd per carnale generationē cō-
ceptum z editum est nō comedes coctū cū la-
cte vl cū aliq' lacteo caseo. s. vel butyro. qd di-
ctum est ppter aues q' nō de carne sed de ouis
separant. quas in lacte coctas vel cū lacte co-
medunt. Nec ideo de lacte matris prohibittū
dicunt. q' in alio lacte liceat coquere. s; quia
lac illud paratius possit inueniri cū animalē
p hoc phibuit de omni lacte. Quidā tamen
de his q' dño offerunt dictum intelligunt. q'
si non offeras agnum vel bedum infra octa-
num diē: quia nōdū est esibilis. nec differt a
lacte matris. quia z supra dixerat de primiti-
is agnoz z decimis. In fine fo iudicioz ad-
didit dñs. Si fecer; hoc occidā omnē pplm
ad quē ingrediēris. z pmittā scabrones. z ve-
spas. q' fugabant eos

Id est terrore nois tui
paulatim fo eijctam
eos nō redigat terra i
solitudinē. et crescant
contra te bestie. ponāq; terminos tuos a ma-
ri rubro. quod est ab oriente vsq; ad mare pa-
lestinum quod threnum dicitur. z est ab occi-
dente z a deserto quod est post bethleem. qd
incipit post theciam vsq; ad flumini. s; eu-
fraten. que tota regio quandoq; dicta est in-
dea.

Hoc nūq; ad lraz fa-
ctum legit. sō aculeo
os. trozes intellige.

De federe firmato aspersiōe sanguinis vl
tulorum
Caplm. XLIII.

Libri Exod.

Enit ergo moy:

v ses: et narravit plebi iudicia dñi
Et dixit oēs vna voce. Oia q̄
locut⁹ est dñs faciem⁹ et audiem⁹. Qd̄ p̄po-
stere et inordinate dictū est: p̄signavit futuros
trāgressores: et in h̄ p̄bo medaces. Scripsit
q̄ moyses vniuersos f̄mōes dñi p̄ter decas
logū: et mane surgēs edificauit altare dñi:
et duodecim titulos. p̄ duodecim tribus isrl̄: for-
san duodecim altaria titulos dixit. Vel potius
vñū ex duodecim lapidibus: et in singl̄is sin-
gula noīa filiorū isrl̄ scripsit q̄si titulos tri-
butū duodecim. misitq̄ iuuenes. s. nadab et abihud. q̄ futuri erāt sacer-
dotes: et imolauerūt dño pacifica. xij. vitulos
Zulitq̄ moyses mediā p̄te sanguis. et misit
in crateres vasa. s. viminea cū ansis a cratin
qd̄ est cōtexere dicta. reliquū sanguinē fudit
sup altare. legitq̄ volumē federis. audite po-
pulo. Qui dixerūt. Oia q̄ locut⁹ est dñs facie-
m⁹. Ip̄e p̄o sumptū sanguinē respersit in po-
pulū et ait. Hic ē sanguis federis qd̄ pepigit
dñs vobiscum. q̄si diceret. Sic peribit vīta
el⁹: et sanguis ei⁹ fundet q̄ violabit fedus h̄.
Id est pactū inter vos et dñm. Sane hoc si-
gnū ad p̄firmationē federis hui⁹ habuerūt
a gentilib⁹: q̄ porcā federis fede laniantes sic
p̄firmabant fede laniantū federis violatorē.
Tñ et aliud signū federis terribilius habue-
rūt iudei ex se. s. effusionē aq̄: qd̄ fecit Josue
et samuel: q̄ sicut aqua tota fundit: ita q̄ nil
remanet in vase. qd̄ nō aliq̄ liquores. et etiam
īpa perit fusa ī terrā. sic pensit⁹ cum stirpe sua
p̄ter q̄ solueret fedus.

De p̄mo ascensu moysi in montem.

Capit. XLIII.

De facto ascen-

b dit moyses et aaron. nadab. et abihud.
et. lxx. d̄ seniorib⁹ israel f̄m p̄ce-
ptū dñi vsq̄ ad terminos montis. et viderunt
dñm. Et sub pedib⁹ ei⁹ q̄si op⁹ sapphyrinū. et
quasi celū cū serenū est. Tamē nec sup eos q̄
erant in castris misit manū suā. id est nō ab-
cōdit se ab eis. sed vidētes maiestatem dñi. et
nō ip̄m leti epulabāt. Et vocauit dñs moysē
daturus ei tabulas lapideas inscriptas deca-
logo. Et assumpto tantū ioseph trāstūit. termi-

nos dicēs seniorib⁹. Expectate hic. s. in castris
et vsq̄ ad terminos. Siquē questiois natū fue-
rit. referet⁹ illō ad aaron et hui⁹ Operuitq̄ nu-
bes montē. iteriq̄ dimisso ioseph in qdā pla-
nicie montis. solus ascendit moyses ad cali-
ginem. Septimo autē die vocauit eū dñs de
medio caliginis.

De tabernaculo faciendo.

Capit. XLV.

Ingressusq̄ moyses

medius
nebule fuit cū dño. xl. dieb⁹. et. xl.
noctib⁹. nec comedēs nec bibens

Et ait dñs ad eū. Sume p̄mittas. id est p̄ci-
osa queq̄ a p̄lo isrl̄. sed ab eo tantū q̄ vltra
obtulerit auz. s. rargētū. et es hyacinthū et pur-
purā coccumq̄ bis tinctū. id est setā. hyacin-
thini purpurei. et coccei coloris. et byssū qd̄
est genus lini egyptij molle et candidū. p̄llos
quosq̄ capraz et pelles arietū rubricatas. q̄s
parthicas dicimus. quia parthi sic colorant
eas excogitauerūt et pelles hyacinthinas et li-
gna sethim. Est autē sethim nomē montis et re-
gionis et arboris que similis est albe spine in
folijs. et est leuissimū lignū et impuribile. et i-
cremabile. oleum q̄ ad luminaria. aromata
in vngueta. et tymiamata boni odoris et lap-
ides onichinos. sardonices et gēmas. et faciāt
mibi sanctuariū. vt habitem in medio eoz
ne sit eis labor recurrere ad montē hunc. In-
tra similitudinē tabernaculi qd̄ ostendā tibi
facies illud ita.

De schemate arce Capit. XLVI

Ream de lignis

a sethim facies. q̄ hebraice d̄: berō
Et nota q̄ moyses h̄ ordie nar-
rat. p̄mo de his qui viderūt in tabernaculo. se-
cūdo d̄ tabernaculo tertio d̄ atrio Joseph⁹
p̄o ecōtra. Ille f̄m ordinē cōpositiois. iste f̄z
ordinē collocatiois. Longitudo arce habe-
bat duos cubitos et semissem. latitudo cubi-
tum et semissem. altitudo similiter cubitū et di-
midij. Et intelligit cubitus humanus non
geometricus. Quod apparet in altari lateras
neli. infra qd̄ d̄ esse arca. Etā hic iosephus
vocat cubitū duos palmos. Et d̄ arca non
habuisse pedes. et deaurata est intus et foris
auro mundissimo. Et facta est supra corona
aurea: ad modū scz labij quod in mensis et
scacarib⁹ fieri solet. Per vtrūq̄ lat⁹ lōgitudi-

nis bini erat circuli aurei totū lignū penetrātes. 7 p eos vectes de lignis sethim deaurati miscebant. quibz arca ferebatur. nec vnqz ex trabebant. In q postposita est testificatio. i. tabule in quibz scriptū erat testamentū. Tamen queqz ibi reposita testimonia dici pnt. Posita est ibi vna aurea plena manna i testificationē. q panē dedisset eis de celo. Tabule in testificationē q legē naturālē scriptā in cordibz suscitauerat in septo. Virga aarō in testimoniū q ois ptās a dño deo ē Deus teronomiū i testimoniū pacti q dixerāt oia quecunqz dixerit nob dñs faciem. Ob h dicitur arca testamenti vel testimoniij. Ob h etiā tabernaculū testimoniij dicitū est. 7 ideo etiā qz cause pre foribz eius agebant.

De ppiatorio z cherubin, Ca. XLVII.

Sicutum est etiam

f sup arcā ppositū aureū. i. tabula aurea eiusdē longitudis z latitudinis: cuius z arca vt arcā tegere sufficeret. De spissitudine ei nō legi. Hoc idē dicitur cēbat oraculū: qz dñs de loco illo responsa dabat. Resposum autē diuinū oraculum dicitur: qz orantibz datur. Dicebat etiā ppiatorioz qz exinde loquēs dñs ppiabat p̄lo. vel qz die ppiatiois dicebat gl̄iam dñi semp ibi descendere. Ex vtraqz vero parte oraculū. i. in duobz angulis anterioribz positi sūt duo cherubin aurei z pductes. nō. s. fusiles. sed tustioibz malleoz. pducti. Sūt autē vt dicit Josephus aialia volatilia: habentia figuram q̄ a nullo hominū est inspecta. Hec dixit moyses se in sede dei p̄spexisse figurata Cherubim alterū respiciebat versis tamē vultibus in ppiatorioz. duabz quoqz alis expansis z mutuo se tangentibz velabāt oraculū. alas exposito extendebāt.

De mensa z coronis, Cap. XLVIII.

Temqz ait do

i min⁹ Facies z mēsa: d lignis sethim habētē duos cubitos longitudis z in latitudine cubitū. z in altitudine cubitū z semissim. spissitudine p̄o tacet. z inaurab eā ex oi pre auro purissimo. Erat ar

vt dicit Josephus hec mensa proxime velut delphica. s. apollinis. habens. iij. pedes qui dicuntur eius altitudo. erantqz ex medietate partis inferioris rotundi quasi tibia z rotunditates. Pars superior opis quadrāguli q̄st femur erat. in singlis vero pedibz erat anulus aureus. sinusqz erat in pede vbi anulus missus erat. in anulis vero vectes aurati quibus ferebatur mensa. Erat autem labiū in ea per circuitum sicut in arca. z labio affixa erat aurea corona alta digitis quattuor. ita qz medietas eius super mensā eminebat. ne superposita caderent ex ea. Altera medietas inferius pendebat ad decorē. z erat corona hec interrasilis. id est. interpolata celaturis et plano. Erant autem vt aiunt hebrei celature ille q̄st imagines regū. z prophetice. tot ibi sūt imagines facie. quot futuri erant reges in hierusalem a dauid vsqz ad sedechiam. Tamen Josephus videtur velle non fuisse in ea aliud labium nisi hanc coronam interasilem. id est. reticulatā. Huc vero superposita erat alta corona minor ista. Sed quāta z quomodo superposita et an plana vel interasilis nescimus. tamen aureola vocatur Hebrei dicunt et hāc prophetice ad dicitā ad p̄signandā diuisiones regni in duo regna. Fuit enim regnum israel populo sius regno iuda. sed tamen minus dignum. et ideo aureola superposita erat. z tamē minor. Mensa hec ponebatur in tabernaculo ad aquilonē nō longe ab aditu.

De panibz ppositis, Cap. XLIX.

z ponebatur

e eā duodecim panes azymi de simila: mundi valde: z ponebantur alit̄secus seni. z stabāt singulū d̄ duabus decimis ephi q̄s Josephus duos assar̄os vocat. Et singulis superponebatur patena aurea. et super patenam pugillus thuris. Josephus dicit pbialas aureas super ephas z batus mensure sunt duoz. v. l. ergo mensurabatur ephi proueniētes de decimis bincyna. s. linc altera: Vel decimabat ephas illa q̄

Libri Exod.

positas plenas thure
Hi diluculo sabbati
recetes et calidi impo-
nebant mense, et erat
ibi imoti vsq; ad sab-
batu sequens, tunc illis
sublatis: et toto thure
incenso sup altare no-
ni cu alio thure sub-
stinebant Sublatis
pro soli sacerdotes co-
medebat: unde sacer-
dotes dicebantur.

Vel etiam ideo vt ait Iosephus: q; dñs pre-
ceperat q; soli sacerdotes panes illos forma-
rent et coqueret: et ponerent in mensam: et tol-
lerent, ipsi tñ postq; scilicet diuites facti sūt:
non obseruauerūt hoc. Dicebant etiam pa-
nes positionis: quia propositi erāt coram
domino in memoriā sempiternā duodecim
tribuum filiorum israel Vel porro positus,
longo tpe positus, scz per totā hebdomadā:
vel in eternū p successionem ponendi.

De vasīs libaminum.

Capitulum II.

Recepit ergo do-

minus pparari ex auro purissimo
quatuor genera vasorū ad offerēda
libamina: et ab offerentib; sacerdoti. a liban-
do, a gustādo dicta, et a sacerdotib; dño, a liban-
dando. id est fundēdo, et ponē ea sup mēsam
scz acetabula, phialas, thuribula, ciathos In
his vinū qd debebat offerri pūdebat et p-
gustabat, vtz dignū cēt offerri an nō Sz qz
in colore et sapore vinū dinoscit, dicit q; pter
aureas phiale vitree ibi erant vnder a phia-
lin qd grece vitru dicit sic vocabant, in imo
anguste, in supiori pte ample i quib; color et
sapor poterat cognosci, q; hebrei scutellas di-
cūt Ciathi pro minores et angustiores erāt et
aurei, cu qb; fundebat vinū sup altare p ho-
stie libamēto In thuribulis q; etiā mortario
la dicebant thus precognoscebat et offereba-
tur Similiter et in acetabulis acetū. Sed qā
nunq; aut raro occurrit de oblatōe acetū, qui-
daz dicit acceptabula vbi scz pūdebat a sa-
cerdotib; q; debebant offerri vitru accepta, et
idonea essent an nō Postea subdividit acce-
ptabula in tria, in phialas in quib; vinū, et
thuribula in quib; thus et similia, et granū, et

sal, et ciathos, in quib; oleus, Sumebat em̄
sacerdotes pns de his q; offerenda erāt por-
tionēdas, quas in huiusmodi vasīs ponebat
ad p̄gustandū quasi libādo de singulis, que
libamina dicit moyses offerenda, id est, d of-
ferendis sumenda.

De candelabro aureo, Capitulum III.

Recepit quoq;

p dñs fieri candelabru ex auro puris-
simo ductile. Tñ Iosephus fuz
file dicit, Lulus hastile basi infirū erat et ferreū
supuestitū calamis aureis quinq; geniculat;
ad modū canne, Vbi aut calamoz capita in-
ter se iungebant, capita habebat tumētia, et
uicē ad modū cyphi que cupam dicit. Iū-
gebant aut inter se tanq; duo cyphi in modū
nucis, et ex fundo cuiusq; cyphi pcedebat flo-
res recurui quasi lilia, et in ipso fundo inter cy-
phu et lilia erat spherula volubilis sicut i ca-
pitib; cathedrarū subūt spherule volubiles
et ita cuz in hastili essent, v, calami in hūc mo-
dum copulati, iij, erant ibi iuncture, quaz q;
q; habebat quasi cyphos duos sibi iuncros,
et spherulas simul et lilia, et hoc ē qd moyses
dicit in hastili quattuor fuisse cyphos in mo-
dum nucis Tamē hebreus nō dicit cyphos
sed nigellatas rotunditates, si nigello distin-
ctas, Et hoc hastili pcedebant tria brachia
ex laterib; hinc et tria inde ferrea, quozū vnū
quodq; superuestitū erat calamis aureis ad
modū hastilis, et in iuncturis colbat capita ca-
lamoz q; cyphi in modū nucis cuz spheru-
lis et lilijs, Et qz in vnoq; quattuor cyphos
dicit moyses fuisse: videtur vnū quodq; quat-
tuor calamos habuisse, Videt tamē quibus
daz non spherulas fuisse in fundo cyphozū
vt dictum est, et in media planicie cuiusq; ca-
lami spherulā volubile suppositā, Sic erat
candelabz ex ferro calamis aureis supindu-
cto factum si fusile fuit, si vero ductile simpli-
citer ex auro fuit et malleis mirabili artificio
in hanc formam productū, Erat aut vt dicit
Iosephus, ex lxx partib; cōpositū, in vna bas-
se erectum, sic in hastili et brachijs erant cala-
mi, lxx, non integri, sed ex duab; ptibus, in
medio vbi partes iungebat erat spherula su-
perposita: ne iunctura videretur et putaretur
calamus vnū, et ita erant calami, lxx, cu totis
de spherulis, lviij, quinq; partes in basi, vij
lampadum sedes, Quocunq; vero modo fa-

Historia

etū fuerit in summo. vij. habebat capita eq̄
lia: sup q̄ ponebant. vij. lucerne auree. In fu
soria etiā septē ex auro erāt: q̄bus oleum lu
cernis infundebat. Erantq; ibi forcipes di
cti emūctoria ex auro ad emūgēda v̄l extin
guenda licinia. Etiā vascula ex auro erāt ad
extinguendū in aq̄ q̄ emungebant: ne retrū
redderēt odorē. dicta extīctoria. Om̄e pon
dus ei⁹ cū vasis suis habuit talentū auri ad
pond⁹ sanctuarij. Tria em̄ habebat talenta.
Bin⁹ .i. libraz. q̄d erat institor. mediū. lxx
q̄d erat ciuitum. maximū. c. xx. q̄d erat sanctu
arij. Tamē iosephus dicit ip̄um habuisse. c.
mnas: quas hebrei citares dicunt. greca lin
gua interpretatū talentū nuncupat. Positū
aut̄ erat ad austrum cōtra mensam nō recte
quidem: sed oblique.

De parietib; tabernaculi. Ca. III.

Recepit quoq;

p̄ dñs fieri tabnaculū in hunc mo
dū. Tabnaculū erat dom⁹ do di
cata q̄drata ⁊ oblonga. trib; clausa parietib;.
aq̄lonari. meridiano. occidentali. liber pate
bat introitus ab oriente: vt sole oriente radijs
eius illustraret. Longitudo ei⁹ erat. xxx. cubi
torū. latitudo decē. altitudo decē. In latere
meridiano erāt tabule de lignis serbim stan
tes. xx. quaz; vnaque; in longitudine habe
bat cubitos. x. in spissitudine digitos q̄ttuor.
in latitudine cubitū ⁊ semissem. Jungebant
autē sibi mutuo incastrature: ne rimula eēt
sibi aut planicies pariet; ineq̄lis. ⁊ erāt inau
rate ex vtraq; pte. Supposite p̄o single dua
bus basib; argēteis pforat; in quaz; forami
nib; cardines aurei imittebant. in vtroq; an
gulo tabule eminentes sicut in scrinijs fieri so
let. Tū augustinus videt velle. q̄ vna basis
esset sub tabula. ⁊ altera supra p̄ epistillo. sed
littera ̄ est q̄ dicit. q̄ bine bases singulis ta
bulis p̄ duos angulos sūmittebāt. Vt; aut̄
tabule inspēse a tra sup bases an̄ inter bases
ad terrā pringerēt. nō legit. Eodē scemate fa
ctus erat paries aq̄lonari. Ad occidentē p̄o
erāt. vij. tabule p̄ oīa siles alijs ⁊ eodē modo
stātes in basib;. Sed cū nō implerēt. nisi. ix.
cubitos. dimid⁹ cubit⁹ ex vtraq; pte vacuus
patebat. ⁊ ideo tabula vno cubito lata secta
ē p̄ mediū. ⁊ facte sūt due tabule semicubita
les q̄ vtrinq; apposite parietē occidentis alijs
duob; p̄ paginauerūt. q̄ etiā singule duabus

basib; imittebant. Ne p̄o v̄toz; impulsu. v̄l
qualibet alia causa parietes p̄citerent singu
le tabule habebāt anulos aureos p̄ ordinem
velut quibusdā radicib; p̄fixos. p̄ q̄s vectes
p̄ trāuersum pariet; imissi tabulata firmiter
p̄tinebant. Erāt aut̄ vectes de lignis serbim
inaurati singlī q̄nq; cubitoz;. imittebatq; ca
put vnius vectis in caput alterius in modū
cocci. vt ex plurib; sic innox; q̄si vn⁹ vectis in
mēse longitudinis videret. sicut i baclo cam
buce p̄tificialis eburneo fieri solet. Hoc sa
ne planū eēt: nisi dñs addidisset. q̄. v. vectes
essent in latere ad aquilonē. ⁊ totidē ad austrū
⁊ totidē ad occidentē. q̄d minus p̄gruū videt
Cū em̄ q̄libet vectis. v. erat cubitoz;. v. p̄tē
si in latere vno. xxv. cubitos tantū p̄tingebāt
Itaq; v. cubiti illi lateris remanebāt itacti.
in occidentali p̄o latere duo tantū sufficiebāt
Suntq; dicunt d̄ trib; vectib; sup̄fluis. vniū
supadditū. v. vectib; i latere septentrionali. ⁊
aliū in australi. ⁊ sic q̄d illis deerat adimple
tū Tertiuū sectū dicit in duos q̄ positi erāt in
duob; agulis parietū. vt recuruati iuncturas
anguloz; colligarent sicut iuncture anguloz;
in scrinijs strapis ligari solet. Sed h̄ ex litte
ra conici non potest. Quia ̄ in littera est. v.
vectes imitti p̄ tabulas mediōs a summo vs
q; ad summū. de altitudine parietis intelligi
potest. Erat aut̄ iuxta summitatē parietis su
prema vn⁹ ordo vectū extensus in longū p̄
totum parietē. ⁊ iuxta summitatē inferiōrē ali
us ordo in eundē modū. ⁊ in media planicie
tres ordines. vt q̄ dictū est. v. vectes fuisse i
vno latere potius ad numez; ordinū. q̄ vectū
um referat. Erāt autē
in vnaq; tabula q̄nq; **Una tabulo erat in**
q; anuli. ⁊ in quolib; **cisa ⁊ cauata in fron**
duoz; parietū vectes **te ex vna pte. sicut et**
xxx. qz. v. ordinū qui **altera tabula erat in**
libet. vj. vectes habe **cisa ⁊ cauata ex alte**
bat. i latere occidēta **ra pte. in fronte. vero**
li. x. vectes bini p̄st; **p̄iungebant.**
gulos ordines. Sūt
qui dicunt nō omnes vectes eiusdē quānti
tis fuisse sed. quilibet vectū. v. q̄ erant in ma
gnis lateribus erāt. vj. cubitoz;. ⁊ ita. v. suffi
ciebāt ad p̄tinendū. xxx. cubitos. ⁊. v. vectes
qui ad occidentē erāt singlī duoz; cubitoz;
erant. Sed iosephus loquēs de his vectib;
ait. vno quoq; habēte magnitudinē cubito
rum quinq;.

Libri Exod.

De distinctione tabernaculi et utroque velo. **Ca. LIII.**

Tabernaculum hoc

distinctum erat in duas partes. Posterior pars ad occidentem, et cubitum pertendebat, et ita quadrata erat in longum, scilicet et in latum et in altum, et cubitum. Hec pars adytum dicebatur, vel sanctum sanctorum, vel sanctuarium sanctuarium: vel sancta sanctorum. Anterior pars ad orientem, et cubitum pertendebatur: que communis erat sacerdotibus, et hoc dicebatur sanctum vel sancta: vel sanctuarium. Respectu huius posterior dicebatur sanctum sancti: quod si persecutum sancti: ut dicitur seculum seculi. Vel sanctum sancti, id est sanctus sancto: ut dicitur. Dominus domus: vel rex regum. Ad alteras utrasque partes separandas posite erant in medio quattuor columnae de lignis sethim decoratae: capita habentes aurea: et bases argenteas. Tamen Iosephus dicit quattuor fuisse tabulas ad modum altaris operatas: equaliter a se invicem distantes: inter quas tres angustae patebant ingressus. Super capita vero columnarum suppositae erant duo vectes decem cubitorum a pariete in pariete protensi, in quibus per circulos aureos immixtum dependebat velum ante quattuor columnas extensum, quod dicitur in omni parte scilicet decem cubitorum: ut ex omni parte prohiberet aspectum interiorum. Erat autem velum factum de bysso retorta: quod est generis lini candidissimi et mollissimi, et de hyacintho et purpura cocco bis tincto, id est de filis setis: hyacinthini purpurei et coccoinei coloris, opere plumario posita, id est opere acupictio. Pluma enim lingua quadam acus dicitur, scilicet egyptiorum, quorum sunt diverse lingue sicut grecorum. Hoc genus veli vulgo bisstratum dicitur quasi bisstratum. Primum ei fit tela cum acu opere manuali subternunt diverse picturas: tiones sunt quae dicuntur opus plumarum a similitudine avium, quibus superaddita est plumarum varietas. Idem opus dicitur etiam polymitum, a poly quod est multum, pro multitudine picturarum. Erat autem hoc velum pulchra varietate contextum ex universis: ut ait Iosephus floribus: quos signavit humus, et alios picturis quas poterant interficere pictores: propter autem malum formas. In ingressu vero tabernaculi quaeque columnae erant de lignis sethim decoratae: capita habentes aurea, bases vero

enae: super quas duo vectes, vel unus decem cubitorum pertendebat a pariete in pariete. In utroque capite sui utriusque parietis insertus ad modum trabis in domo: a quo dependebat alium velum per circulos aureos insertum ad modum prioris operatum. Sed secundum Iosephum utriusque ad medietatem columnarum dependebat: tegens eas per quaeque cubitos, reliqui quaeque usque ad terram ad ingressum sacerdotum patebant. Super vero dicitur altam cortinam laneam suppositam usque ad terram pertingentem, funibus per anulos eam ducentibus et retrahentibus: ut in diebus festis reducta preberet aspectum tabernaculi. In aliis diebus superducta prohiberet aspectum: praecipue cum nubilum videretur. Textus enim fortis erat et facile labore sustinebat: et in ingressu repleta Salomonis sillem dicitur fuisse appesam. Erat enim interiori sanctuario arca foederis cum his quae in ea reposita dicitur, et cum his quae erant ei suppositae. In anteriori quoque candelabum ad austrum mensa ad aquilonem. In medio autem velum non longe ab adyto altaris aurei: quod etiam Iosephus thuribulum aureum vocat, de quo post dicemus.

De cortinis et Sago.
Capitulum LIII.

Textum taberna-

culi non concameratum, id est recurvum: sicut in ecclesiis, sed planum ad modum palestine fuit quattuor operimentis aptatum. Primum operimentum fuit cortina decem, que etiam vela vel tentoria vel quaeque tabernaculum vocantur: quae erant factae de quattuor predictis coloribus opere plumario. Longitudo cortinae unius erat, scilicet xviii, cubitorum, latitudo quattuor, quae quinque in mutuo sibi iungebantur et quaeque similiter: ut quasi due cortinae ex quibus sibi coniunctis redderent. Iungebantur autem ansulis hyacinthinis: quae in vno quoque latere cortinarum disposite altera contra alteram veniebant, et binae anulo aureo colligabantur, sicut ad ornamentum colli fibulae argenteae vel aureae: utraqueque oram capitum solent colligare. Dicit tamen Iosephus: anulis aureis et vincinis eas fuisse iunctas. Secundum operimentum erat saga ciliicina, quae et vela vel capillaria quaeque vocantur, que de pilis caprarum quos capillos quandoque dicitur: ad differentiam lane ovium facta erant, de quibus et ciliicia fiunt. Unde et illa saga ciliicina dicta sunt: que per asperitatem saga

Historia

dicebant. Unde et quosdam pannos asperos sagias dicitur. **U**t forte ex quadratura saga dicta sunt. **U**n et militare palium a gallis inuentus: quia quadratum erat sagum dictum est. **Q**uod tamen ex aspero flectat panno et tra aeris intemperiem: et potuit dici sagum. **E**rat autem saga hec, xj, longitudo sagi unius habebat cubitos, xxx, latitudo quatuor, et erat, v, sibi mutuo iuncta, ut quasi unum sagum facerent, et alia sex quasi in unum sagum iuncta. **I**ungebant autem anulis aureis insertis anulis se venientibus. **U**trum autem singule cortine vel saga sibi invicem ita copularerentur: an, vj, cortine sibi consue filo inseparabiliter in unam cortinam iuncte erant: et alie quinq; similiter, et ad tegendum tabernaculum: hec due magne cortine tamen anulis et anulis iungerentur, non elucet.

De modo tegendi secundum Bedam.

Capitulum. LV.

Quomodo vero

Quod ex his tegebatur tabernaculum videmus per Bedam. **S**ecundum Bedam pendebant decem cortine, sibi copulate per transversum scilicet tabernaculi, totum operientes tabernaculum, et descendentes per latera uno cubito distabant ex omni parte a terra. **E**t quia simul iuncte, xl, cubitos implebant, longitudinem tabernaculi: que erat, xxx, cubitorum tegebant. **E**t, v, cubiti dependebant iuxta latus occidentale, alii quinq; tamen descendebant ante aperturam que erat ad orientem. **T**amen ne in compositis penderent utrobique cortine transgredientes duo magna latera tabernaculi usque in medium aperture traherentur ibique mutuo iungerentur, et similiter in latere occidenti. **E**t ita ex omni parte tabernaculi erat tectum cortinis, uno tamen cubito circa terram et

Nota quod alie quinq; cub. de. iij. Non ideo hoc dicitur: quoniam per totam partem occidentalem simul et orientalem dependeret quinq; cubiti, sed quia illa pars cortine que dependebat in lateribus respectu longitudinis tabernaculi erat tamen quinq; cubiti, sed respectu latitudinis erat novem cubiti. **I**deoque contingebat quod cum iunctis cubitis hinc et inde venientibus etiam in his duabus partibus occi-

omni parte non videntur. **S**upponebantur saga similiter per transversum, sed que erant, xxx, cubitorum per latera descendebant usque ad terram, et ita cubiti cortinis non velatum ipsa velabant. **S**ed quod ex transversum, xl. cubitos habebant cum essent xj, simul iuncta, et unum quodque erat quatuor cubitorum, longitudinem tabernaculi, xxx, cubitis tegebant de, xliij, que superant, vij, descendebant ad occidentem, et vij, ad orientem. **P**artes pro saga que superant pendentia iuxta latera duo magna usque ad terram ex utraque parte reducebantur ad tegendum introitum orientales. **S**ed que vij, cubiti ex utraque parte veniebant, in spacio pro introitus decem tamen erant: superiebatur sagum. **U**t forte in summitate cuiusque duo cubiti retro plicati consuebant instar orarum vestimenti, et tunc ex equo venientia saga de lateribus in medio introitus copulabantur in eodem loco in quo cortine: et similiter in latere occidenti. **P**ropter hanc omnium superiorem vel replicatorem sagorum dicit Beda primo dixisse dominum moysi, **S**extum sagum in fronte tecti duplices, id est dimidium sagum quod excedit cortinas in introitu superflues vel replicabis. **E**t post planum addidit, quod superest in sagis, id est unum sagum quod amplius est ex medietate operies posteriora tabernaculi, id est latere occidenti. **D**uplicabantur autem ita ut impetuum ventorum possent sustinere, et secundum hanc dispositionem tabernaculi ex omni parte tegebatur sagis usque ad terram: et nihil ex eo videbatur, et tentorium quod erat in introitu preciosum: inutiliter ibi erat, et cum sacerdotes intrabant tabernaculum, vel necesse erat attollere saga et cortinas ut subintraret: vel in medio iungerentur vinculis et anulis ad introitum eorum dissoluebantur.

Josephus aliter.

Ca. LVI.

Lia est iosephi

A dispositio: cuius sentit Origenes et videtur probabilior. **A**it enim, x, cortinas sibi mutuo iunctas: ut dicitur est a fronte tabernaculi super introitum excedi per transversum et tegere totum tabernaculum, et descendere iuxta latus occidenti usque ad terram. **I**ntroitus pro non tegi aliquid parte cortinarum: cum primum velum haberet. **S**icut et de sagis totum dicitur operies tabernaculi: excepto introitu. **S**ed quod duo cubiti sagorum

Libri Exod.

superfunt cortinis, ex vtraq; pte dt eos repli cari sub cortina: ne vent⁹ intras inter saga z cortinas: totu⁹ pcuteret opimentu⁹, p q etiaz dictu⁹ putat. Sextu⁹ sagu i fronte tecti dupli ces: sed etia⁹ fm hec speciosa z piosa plimū ps extrinseca tabnaculi nō videbat, nec illō cortinaz qd circa tabernaculum defluebat. Frustra g tati factay videbant. Quocirca for te ex oi pte cortine z saga funib; extēdebant circa tabernaculu⁹, z parill⁹ eretis colligabāt funes: qz z parillos habuisse tabernaculum infra moyses dt: z in modū tecti dependēs circūquaq; attollebant: vt z tabernaculum vndiq; videri posset, z circūiri ab ingredien tibus sub cortinis.

De pellib; suppositis. **Ca. LVII.**

Quocunq; vero

q mō hec duo opimenta disposita fuissent de reliq; duob; non ē q^o stio Sane tertiu⁹ erat opimētū d pellib; arie tū rubricatis: q supiora tm regeret, ad latera nō descēdebāt, funib; parillis eretis afficit terre circūligate. Quartū qz opimētū i eūdē modū erat suppositū d pellib; arietū hyacin thinis, supposita sō erāt hec duo p pētū et imbrū diffusionē. Vultos itaq; vt ait iose phus stupor habebat alōge inspicētes, nā colorē ei⁹ in nullo putabāt differre a celo.

Quid figurabant p̄dicta,

Caplm. LVIII.

In hac cōpositi

l one tabernaculi p̄z deū z nō ho minē sic disposuisse, qz vt ait Jo seph⁹ Singla hoz ad formā rez facta repe riet: siq; absq; inuidia vel it hec cōsiderare. Abditū ei qd soli pōtifici putū erat: figura bat celū deo z angel attributū Sāctuarūz sō qd i duplo erat: terrāz mare cūct; gressū bilita: sic z illa ps cōs sacerdotib; erat Corti ne celū siderēū, saga aq; q se sup firmamētū Pelles rubricate celū empyreū in q sunt an gell; hyacinthine celū sup⁹: vbi dō sup oia. Tū i q̄tuor colorib; veloz dt Joseph⁹ figu rari q̄tuor elemēta Per byssū terrā, qz d̄ era ē, z pmo terreūz vtridē colorē hz Per purpu rā mare, qz ex conchis marinis tingit. Per hyacinthū aerē, qz i co lore ei silat. Per coe Est ann⁹ legitimus, cū ignē, qz i colore ei ē ann⁹ vsualis, est et

assimilat Per mensā ips vel anū Per pa nes duodeciz mēses Per coronaz q̄tuor digitor annū solare q̄tuor tempoz. Per coronā miorē annū lunare. Per septē lucernas candelabz septē planetas Per. lxx. e⁹ partes decarmonia planetarū. Forte q quisq; planetarū hz decē dignitates l po testates. Quinq; na turales, z qnq; accidētales, i qb; armōice, i pportionalit se hnt. In cādelabro notat, qā q sub eis se ad ipos tendūt, i, mor⁹ naturales z effect⁹ ab eis hnt: qd etiaz notat ornat⁹ ei⁹, cyphā, vasa liquoz, aquā, sperule solē sphe ricū, illa aerē: qui solus vitat odorib;

De altari holocaustoz. **Ca. LIX.**

Recepit quoq;

p dñs fieri altare de lignis sethim Altare h dicebat holocaustū vel holocaustoz l holocaustomatū, z possz dici sacrificioz, s; a digniori nomē accepit. Erat aut in lōgitudine z latitudine qnq; cubitoz, s; qdū: z altitudine trū, cui tāq; nimis alto ad horā mīstratōis aliqd apponebat i q statet minister, qd i plena mīstratōe tollebat. Alta re em grad⁹ hie alibi phbet Erat em p̄cauū instar arce sine opimēto, parietes lignei, sed operit erat ere int⁹ z extra: h; vt nō possent, si cut nec anticon vel lignuz padisi qdlibet qd vrendo fit mund⁹, area ei⁹ siue arula erea es rat tāq; fund⁹ arce: sup quā fiebat ignis q p fenestrā q erat i latere orientali iponebat. In q̄tuor angulis supiorib; erat extra q̄tuor re curua cornua: in qb; q̄tuor catene anulū is serebant, de qb; dependēs craticula ei ea in modū retis facta vsq; ad mediū altaris int⁹ descēdebat: sup quā cremāda in odorez dño ponebant: q ignis p circuloz craticule ascēs dens de arula sūmebat. Circa angulos ve ro inferiores q̄tuor erat anulū eret: in qbus vectes imponebant de lignis sethim operit ere ad portandū altare. De h tū altari z crati cula ei⁹ ambiguitas est: nō solum inter nox yerūctiam inter hebreos: p̄cipue cū hebrai ca veritas a nra translatōe nil discrepare vi

deat. Nos quidē sic habem⁹. Facies craticulā in modū retis enei: p. cui⁹ q̄ttuor angulos erunt q̄ttuor anulī enei: q̄s pones subter arulam altaris.

eritq; craticula vsq; ad altaris mediu. Hebreus ꝑo sic h̄z. Facies ei micchar. i. craticulam: fracturā retis enei. ⁊ sup rete q̄ttuor anulos ene-

os: ⁊ dabis illā fundū are d̄ subter. eritq; rete vsq; ad altaris mediu. Joseph⁹ autē sic. Cui suberat craticula i modū reticulorū sc̄a. Suscipiebat ei t̄ra ignē q̄ de craticula ferebat. qz bases nō erant ei subiecte. Cassiodor⁹ t̄m senator in pictura quā fecit: cui⁹ in expositiōe psalmoz meminit q̄ttuor pedes in vitro q; altari fecit. Proinde videt̄ q̄busdā nō supponi craticule carnes assandas: s; fuisse q̄i vas quoddā in q̄ sederet altare: cui⁹ parietū altitudō altare ambiēs vsq; ad mediu altaris eleuata esset. in cui⁹ angulis sursum q̄ttuor anulī pendebāt. p. q̄s vectib; insert; altare ipsū in sidēs portare. Altare em̄ nō legit̄ alios anulos habuisse. S; vtrū separātū esset h̄ vas reticulatū ab altari: ita vt amoveri posset altare ab eo cū vellēt supponi: an d̄ ipso altari ope fuisse ita fabricatum esset: vt quasi appositū videret̄. ambigū est. Super arulam ꝑo altaris quā in medio eius positā dicit̄. p. fenestrā ab oriente struem lignorū imponi asserunt: ⁊ super ligna carnes imponi assandas. Vel nō erat ibi arula: sed super craticulā suppositā fiebat ignis. quod velle videt̄ Josephus in pdictis ꝑbis. Alijs videt̄ nec operimentū nec fundū ipm̄ habuisse: s; parietes t̄m terra repleti s̄m q̄ d̄ns dixit. Altare de terra facietis mihi: in cuius area superiorī fiebat ignis: vbi cremanda imponebant. Et de craticula altari supposita idem sentiūt. Arula vero subter quā craticula posita legitur. hebreus areunculā vocat vel sulcū quē in medio parietū altaris fuisse d̄t: vsq; ad quem locum altitudo craticule pertingebat.

De situ altaris ⁊ vasis ei⁹. **Ca. LX.**

Situs autē erat

p altare ante tabernaculū sub diuino nō directe ante introitū: s; aliq̄nto ad meridiē descendēs: ita vt ante ipm̄ immolantes stātes ad aq̄lonē in ipm̄ tabernaculū vsq; ad sanctascōz inspicere possent. Et qz stabāt ad aq̄lonē. id est in altaris latere aq̄ilonari: ⁊ ꝑtra meridiem. q̄nq; legit̄ eos sacrificasse ad aq̄ilonē. q̄nq; ad meridiem. Erātq; in vsus eius lebetes ad colligēdos cineres cū abundabāt: ⁊ deportandos q̄ in locum secretum ⁊ mundū reponebant. ⁊ forcipēs ad emendandū ignem altaris. Et fuscule q̄s grece creagras dicit̄. qz inde d̄ caldarius carnes cocte pferebant. ⁊ patilla q̄si ratilla a rebendo: q̄b; prunē ab altari ad altare tymiamatis deferebant: ꝑter cacabos ⁊ ollas ad carnes coquendas: que tamē iuxta altare non coquebātur. omnia ꝑo enea erant. Hebreus vero sic habet. Facies eius ollas: ⁊ eius palas. ⁊ eius pelues: ⁊ eius vnicinos: ⁊ ei⁹ ignium receptacula.

De atrio circa tabernaculum.

Capitulum. **LXI.**

Rat autē atrius

e circa tabernaculū in latere meridiano. c. cubitoz. in aq̄lonari. c. i. orientali ꝑo. i. ⁊ toride i occidentali. Et sic q̄dru erat vel q̄drangulū: s; nō q̄dratū. sed in forma altera ꝑte longiori. Erātq; in latere australi. r. colonne. alte. v. cubit; vestite laminis argenteis. capita habentes argentea celatur; cū basibus eneis. spacio quinq; cubitoz. iter se distantes: super quas anulī singulis inerant. p. tingebātq; funes ab anulīs vsq; ad capita parilloz: qui erāt cubiti vnus magnitudīne. et p. singulas colūnas in terrā valide fixi: vt atriu imobile custodirēt. corinapho d̄ bysso mollissimo. c. cubitoz. i. lō

Eminentia quidem erat in sūmmitate columnarū: ⁊ ipsa pforata ⁊ i foramine due chorde. vna hinc ⁊ vna inde q̄ tenerēt colūnas rectā. in glossis inq̄t. vj. exodi dicunt̄ lingue: et qz decaluate ⁊ q̄si rotunde in sūmo ad modū lingue appellat eos iosec. angulus Credibile etiā inquit qz singulis basibus colūnarū inferi⁹ esset infixa cauilla. p.

Libri Exod.

gum. et in latum p
columnas depende
bat. d capite vsq ad
basem diffusa: vt ni
hil a pariete differre videret. nisi forte p aery
intepere. qnq retro funib z parillis trabes
ref: vt sub ea tanq sub recto reciperet plus.
In eundē modū latus aqilonis. et columnas
z cortinā habebat diffusam. ab occidēte p
decem colonne: z cortina cubitoz. atrium
cingebat. In ingressu p ad orientē tres col
lūne hinc z inde tres stabāt: z cortine iuxta
has diffuse nihil a pōribz differētes In me
dio p latere eius qtuor erant colonne in
modū portaz: qbus appensum erat velum
de quattuor pcolis coloribus: contextum
opere plumario: quod ad egressum z ingres
sum facile atolli z deponi poterat. Notan
dum tamē in longio
ribus lateribz fuisse
colūnas. et inter q
erant aperture. c. cu
bitoz: z in duobus
mīnozibz. sc. s. ppter
angulares q cōmu
nes erāt duobz late
ribz dicunt ibi. et. h
pō decē. Et designa
uit dñs per numez
columnarū: numez
intercapedinū. Ha
bebat q vtrunqz la
tus magnum. et. co
lumnas. l. et. intercapedines. Alia latera. et.
columnas. l. et. intercapedines.

De lucernis tabernaculi.
Capitulum LXII.

Recepit etiam

p dñs offerri a filijs isrl oleū oliv
uarum purissimū: piloqz tusum
Hoc em purū ē qz nuceū, vel lineū, vl myr
tinū, vl rafaninū, vt sp arderet ex eo lucerna
in tabernaculo testimonij, quā accēdebant
aaron z filij eius vespe, z vsq mane lucebāt
sup candelabzū septē lucerne corā domino:
in die vero tres tm. Zychn^o lucerne papyre
us erat, cīncendula pō quam mergum dici
mus aurea.

De cōmunibus vestibus sacerdotum,
Capitulum LXIII.

Terum locutus

i est dñs ad moysen dicens. Appli
ca fratre tuū aaron ad te cum fili

lijs suis de medio filioz israel: vt sacerdotio
fugant mibi, faciesqz vestē sanctā fratri tuo.
in q sacrificat^o mibi mīstret De his sane vesti
b^o. qz puse agit historia ad euidentā pgruo
ordie psequamur Quattuor erāt vestes tam
sacerdotibz mīnozibz qz chancos vocabāt:
qz pncipi sacerdotū: quē arabarchū appella
bāt cōmunes: z alie qtuor post illas qbz so
lus arabarchus. l. pnceps sacerdotū vreba
tur: qbz fm ordine hūc induebāt. Purifica
tis pus manibz z pedibz aq: sacerdos indue
bat manachasim: qd pstrictorium sonat qd
grece brachelarie femozalia dici pōt Eratqz
d bysso retorta ptextū, ingredētibzqz p ipz
pedibus ascendebat

vsq ad lumbos. ibi
qz fortiter stringeba
tur. et vsq ad genua
tm descendebat. no
ster tamen pontifex
qz iugem habet con
tinentiam tm sanda
lijs pedes tegit, ac si
dicat ei. Qui lor^o est
non indiget: nisi vt pedes lauet. Scdo bys
sina syndone dupli
ci vestiebatur, quod

Origenes Femorale
vestimentuz est: in q
pudenda corpis cō
tegi z cōtingi solent.
Et ne turpitudine des
suentibus femozali
bus reueletur. zona
femora cōstringunt.

id est pñmos mo
qz penitus coercere
neum dicebat, quā
nequit refrenet.

nos lineā strictā sine
camisiā vel subuculā dicimus: quā moyses
abanech appellauit. s. post a babylonijs dis
scentes hebrei emissaneā dixerūt. Est at des
cendēs vsq ad talos: z decēter corpori coar
ptata. s. manicis brachia valde pstringēt. na
stilibz vl nastulis hincinde sup humeros ca
pitium pstringentibz. Tertio stringebāt bal
teo lato: qsi digitis qtuor sic reticulato. vt
qsi pellis viperea quā in estate eguit videret
pexta floribz coccineis purpureis z hyacin
thinis. tamē pō tm byssinū erat. sumēs int
tū cingēdi a pectore. circūducts lateribz itez
aū vmbilicū redibat. ibiqz modice stringebāt
z vsq ad tybias depēdebat: ad decorē dū sa
cerdos nil opabat. cū aut sacrificabat: ne im
pediret pendētes sumirates sup leuū hūme
rū reflectebat, vñ z forte diacon^o qnqz casulā

Historia

plicatā eidē humero supponit. Quarto sim-
plicem tyarā gestabat in capite: a cidari pō-
tifficali plurimū differentē. Erat em̄ i modū
pui calamati v̄l cassidis modice, medietatē
verticē excedēs: dicebaturq; manephei hūs
v̄l tras: q̄ iuoluce sepi^o neceban̄ ne facile la-
beret. hūs desup aliud velamē byssinū vsq;
ad inferiora barbe descendēs. celās pillei li-
gaturas z totā capitis supficiē. apratūq; pfe-
cte ne laboratē sacerdote rueret.

De pontifficalib; indumentis,
Capitulum. LXXIII.

Super hec pro-

prijs q̄ttuor vestib; iduebat ara-
barchus. q̄rū prima tunica erat
hyacinthina poder; v̄l ipoditis dicta. i. tala-
ris: quā hebre^o mecbir dicit. Eratq; de duab;
incisionib; facta. p̄futa sup humeros. z p̄ las-
tera i modū dalmatice facta. manicas eiusdē
coloris hūs assutas: capitū hūs nō ex tras-
uerso sup scapulas: s; in longū sectionē ha-
bebat a pectore vsq; ad medias scapulas: cui
apture ne an̄ z retro turpiter appareret assu-
ta erat vitra: q̄ sup scapulas hinc inde nastu-
lis astrigebat. Habebat at̄ p̄ sinib; i. lxxij.
tintinnabula aurea q̄b; erat̄ immixte totidē
nastuli q̄ mala punica ex hyacintho z purpu-
ra z cocco bis tincto: ita vt p̄ tintinnabulū
eēt malū gnātū: q̄si intercalari mō posita: vt
audiret son^o: cū sacerdos sol^o ingrederet vel
egrederet factuarū:

z nō moreret. Sup
hāc tunicā videt̄ Jo-
seph^o velle accigi pō-
tifficē cigulo p̄dicto
quo alij sacerdotes
sup lineam tunica; z
alij nōdū ip̄s accigi
dicūt. sed sup ephot
vt sup oīa indumē-
ta ad vltimū cingere
tur. Fuerūtq; q̄ dice-
rent duas zonas habuisse pōtifficē. p̄mā ad
modū sacerdotū. scōam sup ephot. q̄ due tū-
p̄ vno habebāt indumēto. Scōa velt̄ erat
ephot: silis suphūerali grecoz. d̄ p̄dictis q̄ttu-
or colorib; auroq; p̄textū sine māic; ad mo-
dū collobij. descendēs vsq; ad renes: adeo vt
supcigi poss; supiorē p̄tē tunice hyacinthine
reges: inferiorē relinquēs intactā. Dico hō latez

Est ad lram verum
nō fuit q̄ moreretur
sacerdos cuz sonus
nō audiebat: tū alle-
gorice p̄ h̄ datur in-
telligi q̄ non debent
esse muti sacerdotes
q̄ debent curā gerere
gregis sui. Unde dicit̄.
Ne cani nō larranti.

Et ad lram verum
nō fuit q̄ moreretur
sacerdos cuz sonus
nō audiebat: tū alle-
gorice p̄ h̄ datur in-
telligi q̄ non debent
esse muti sacerdotes
q̄ debent curā gerere
gregis sui. Unde dicit̄.
Ne cani nō larranti.

vincinis z anulis aureis iugebat: apturā ha-
bēs in pectore q̄drū
ad magnitudinē pal-
mi: in q̄ logion inse-
rebat. i. cui^o p̄te supe-
riori sup vtrūq; hu-
merū infibulati erāt
auro duo lapides o-
nichini sardonices s̄m iosephū. s̄m. lxx. sma-
ragdi: in q̄b; erat̄ sculpta. xij. noīa filioz̄ isrl̄
p̄uincialib; lris. lingua hebreā iuxta ordinē
natiuitat; eoz. vj. no-
mina seniorū i hūme-
ro dextro. minorū in
sinistro ob recordati-
onem filioz̄ isrl̄. Ha-
bebat aut̄ capitū ex
trasuerso sup hume-
ros fortib; loris con-
textum. Quod legit̄
samuelē z dauid̄ idu-
tos. ephot alid̄ erat
z p̄p̄te ephotar dice-
batur: z erat lineum
istud vero mira pul-
critudine yermicula-
tū. Tertiu erat̄ ornamētū qd̄ hebreus effin-
gre^o logyon. latin^o ronale dicit̄. q̄drangulū et
duplex: ne pōdere gemaz̄ rumpere: mensu-
rā palmi hūs. s̄ apturā suphumeralis implere
sufficiēs. ex p̄dictis q̄ttuor colorib; p̄textū z
auro. eodē scemate q̄ z suphumerale. Erātq;
in eo. xij. lapides auro firmē inclusi: p̄ q̄ttu-
or ordies trini i singulis. In p̄mo ordie sar-
dine. topasi. smaragd^o. In scōo carbuncu-
lus. saphir^o. iaspis. In tertio liguri. achates
amethyst^o. In q̄rto crisoliti. onichini. z beril-
lus. In q̄b; erat̄ sculpta. xij. noīa filioz̄ isrl̄:
iuxta ordinē natiuitat; sue singula i singulis
vt gestaret sacerdos memoriale filijs isrl̄: z
filioz̄ isrl̄ in hūeris z pectore ob recordatio-
nē trū: q̄z vni^o p̄pls cēt memor: ipe hō duo-
rū. vt sc; p̄pls vidēs noīa patrū suoz̄ satage-
ret ne a p̄rte p̄oz̄ degeneraret. Sacerdos
hō vitā z fidē patriarchaz̄ meminisset imita-
ri. Deminisset etiā pplm̄ ex his patrib; ortū:
sacrificijs z oronib; deo p̄mēdare. Appella-
bat em̄ ronale iudicij: qz̄ sc̄pta erāt in eo hec
duo noīa: iudiciū z veritas. vel doctrina et
veritas. Sane vbi nos habem^o. pones i rō-
nale iudicij. iudiciū z veritatē. hebre^o habes

Palms mī. quarta ē
mensura q̄ fit pugno
extēso pollice reliq;
digitis cōplicitis cō-
tinēs dimidiū pedē.

Id est lris z figuris q̄
busdā notis omnib;
sūt characteres qdā
vulgo notū. q̄b; etiā
lasci in cōputatiōib;
dicunt̄ vti in digitis
suis. vel p̄uinciales
lfe dicunt̄ egyptioz̄:
quas p̄pter cobabita-
tionē eoz̄ nouerant.
Sed siue h̄ siue alio
mō itelligas lingua
hebreā erant sc̄pta.

Libri Erod.

purim z thumim. **U**n z sortes i q̄bo iudiciū
veritatis inq̄ri solet purim dicitur. Tradit̄ ac
in medio rōnalis fuisse lapidē q̄drū: magni
tudine duoz digitorū: in q̄ fm coloris muta
tionē ppendebat: vtrū deū placatū haberet:
an offensum. Josephus de sardonice: qui in
dextro humero gerebat: cū sacrificiū pōtifi
cis dō placebat tāto splendore micare: q̄ etiā
pcul positus radius eius appareret. egressus
p̄o ad plū si de^o cū eis eēt: tant^o fulgor in la
pidibz rōnalis apparebat: vt oi fieret multitu
dini manifestū eoz auxilio deū adesse, z ob
id rōnale iudiciū nuncupari. Asserit aut̄ Jo
seph^o hūc sardonice z fulgorē sardonice et
rōnalis cessasse annis ducentis añq̄s ip̄e scri
psisset hec. cū de^o moleste ferret trāgressioef
legis. Erāt etiā in q̄tuor summītatibz rōna
lis q̄tuor anulū aurei: q̄z duobz sup̄m̄is in
serte erāt due catene auree sibi inuicē coherē
tes. s. obliq̄te ad modū. x. lfe sibi i medio cō
iūcte. vl pot^o exp̄m̄it facturā catene i q̄ ma
cule macul coherēt:

p q̄ hebre^o bz plexas
opere ppleo. Jose
dicit per fistulas ve
nietes: q̄d iuxta chal
deū sonat termiatas
id ē ad q̄ntitatē spa
cū in q̄ p̄tendebant
factas: q̄ sursum ferebant vsq̄ ad scapulas
pontificis: sup̄ q̄s inferebant duobz vncinis
aureis sup̄humerali firmiter insertis. duobz
vero anulū inferioribz assute erāt due vitte
hyacinthine: q̄ circa latera ducte duobz anul
aureis inter scapulas inferebant q̄ sub vtro
q̄ sardonice i ephor fixi stabāt vt vtraq̄z lō
gatura ephor z logion sibi inuicē firmit^{er} co
hererēt. Sup̄ hec dicit ioseph^o zonā ex q̄tuor
coloribz z auro p̄sertā: ex vtroq̄z latere circū
ductā. z iterū reuolutā añ pecc^o i vtraq̄z sum
mitate infra p̄dente. habentē ex aureis fistu
lis fimbrias miro decore cōpositas.

De mitra z tyara.

Capitulum LXXV.

Ltimū erat capi

tis ornamentū. q̄d cōmuni^o ty
ra vel mitra dicit p̄t vl ifula. spe
cialius p̄o cidaris. Erātq̄z tyara ad modū
p̄dicte scā: q̄ cōis erat sacerdotibz. sup̄ quā cō
sura erat alia tota hyacinthina: q̄ circūdabat

aureo circulo tribz ordibz facto. sup̄ quā ab
occipite stabāt flores aurei plantaginū simi
les a tempore ad tempus. A fronte vero su
pra stabat flos aureus similis herbe. quam
greci insquamū dicunt. magnitudine digiti
vntus. In superiori vero planicie tyare ex
omni parte in circūitu vsq̄ ad summītatē ei^o
que in acutissimū deficiebat cacumen. parti
culatim p̄ loca erant malagranata aurea: cū
spinosis extremitatibz suis fabrefacta. Sup̄
frontē vero pendeat lamina aurea: quā pe
ralū dicit ad modū lune dimidiē facta. q̄ ar
cuationē sursum habēs. z i medio anulū au
reum vncino aureo inferebat. q̄ tyare inser
tus erat. In q̄ sculptū erat aiorh adonai id
est sanctū nomē dñi. s. tetragramaton. q̄d in
effabile dicit. nō q̄ dici nō possit: sed quā rem
ineffabilez significat

q̄d his lris scribitur **T**h be lfe non repre
De. iorh. beth. yau. sentant sua elementa
que sonāt principū i illo noie sicutunc alio
vite passiois iste. q̄d quādo elemē, cetera.
est p̄ passionē huius

quem p̄figurat hic sacerdos resurabitur
et recuperabit vitā in adam perditā. He ve
ro cum moueretur pontifex: moueretur z la
mina sancta. sursum ligabatur vitra hyacin
thina perspicua. celante vncinum z anulum
q̄ circūducta capiti z ligata in occipite. depē
dentes summītates sup̄ humerū vtrūq̄z dif
fundebat.

De typo vestim.

Capitulum LXXVI.

Is vestibus or

b nat^o pōtifer imaginē tot^o orbis
sup̄ se p̄ferebat. Feminalia ei z li
nea stricta. q̄z byssina erāt trā figurabāt. bal
tei p̄o q̄t̄t erāt circū
uolutōne oceanū. tu
nica hyacinthina ae
ra ipso colore p̄fere
bat. p̄ tintinnabula
sonitus tonitruū. per
malagranata cornicationes significabant.

Ephor vero sui varietate celū sidereum. q̄d
aureis coloribus intertextum erat: significat
q̄ calor vitalis penetrat vniuersa. Duo sar
donices solem z lunam: vel duo hemispheria
xij. gemme pectorales. xij. signa in zodiaco.
Pulcre quod in medio erat rationale ap̄

Historia

pellabat. Rōne em̄ cūcta sunt plena: et terre
na adherēt celestibz. imo rō terrenoz et tēpos
rum caloriz et frigidiz. et duplex inter vtraqz
temperies: de celi cursu et rātone descendit.
Cidaris celum empyreū. lamina supposita
deum om̄ibz presidentē.

De cōpositiōe altaris incensī et loco eius.

Ca. LXXVII.

Est vestium cō-

positōez locuz est dñs ad moy
sen de mō psecratiōis aarō et filio
rū ei: qd ad ipam psecratiōē distulim⁹ de
altari aureo psequētes. Factū em̄ erat h̄ alt
tare d̄ lignis setim: h̄ s cubitū lōgitudis.
et alterz latitudinis. l. qdrū. et duos cubitos i
altitudīne. Vestitūqz erat auro purissimo:
cornua h̄nsz craticulam aureā: et catenas et
anulos et rectes aureos instar prioris: vtrū
vero arulā haberet: an cineres exciperet terz
ra: ambiguum est. Josephus addidit qz per
angulos singlos coronas. vj. habebat et au
ro purissimo. quod singulariter forte in exo
do dicitur est: ita. Fa

ctesqz ei coronam au
ream p gūū Hoc al
tare dicebat incensū
tyriamatis. qz singulis diebz mane et vespe
ad psummandū iuge sacrificiū quod fiebat
de duobus agnis. super illud tyriamata in
cendebat sacrificiū dño. Fuerūt tñ q dice
rent: mane solū incensū. l. thus supimponi.
vespe pō p dignitate sacrificij vespitini tyria
ma. Ceterz vtrū h̄ altare esset intra sc̄taicōz
an in sanctuario cū cadelabroz mensa: sc̄ti vi
dent dubitare. Nec est putandū in dubiū ve
nisse qn eēt in sanctuario. cū hebre⁹ h̄ dicat et
ioseph⁹ plane. et p̄ma positio tabernaculi fa
cta a moyse inuit. nisi qz paulus ad hebreos
thurbulū ponit aureū intra sanctaetōz so
lummodo. Potuit esse sane qz in templo vbi
om̄ia ampliata fuerunt et multiplicata p̄
ter altare aureū quod erat extra velū. ad qd
bis in die necessariū
erat ingredi. erat su

peraddituz thuribus
lū in aditu. in q̄ sum
mus sacerdos pru
nas et tyriamata que
secum ferebat adole
ret. qn ad interiora cō

Origenes i homelia
d̄ tabernaculo. Fuit
preterea quedā vela
minibz distincta: que
appellantur sancta et
alia nihilo min⁹ secū
do distenta yelamine

tingebat ipsum pene q̄ dicunt sanctaetōz
trare. Collocatur intrinse
cus arca. supra quaz

cherubin extensis alis sese inuicē ptingentis
bus statuunt. ibiqz ex auro velut basis tabu
la qdā collocat: q̄ appellat p̄triatōriū. sed ad
altare aureū incensū. Preterea in exteriori lo
co candelabzū ponit aureū in pre australi. vt
respiciat ad aq̄lonē. in pre vero aq̄lonis mē
sa collocat: et p̄positio panū sup eā. necnō al
tare holocaustoz iuxta yelamē interi⁹ ponit

De cōpositiōe tyriamatis.

Caplm. LXXVIII.

De cōpositiōe ve

dro tyriamatis sc̄ti locuz ē dñs
ad moylen dicens. Sume tibi
aromata stacten et onicha galbanū boni odo
ris et thus lucidissimū. cūlis pōderz erūt oia
et in tenuissimū puluerē p̄tudes ea. Onicha
ferē esse ostreaola puula. suauē redolens. ma
gnitudine hūani vnguis vñ et onicha d̄. qz
onitē grece vnguis d̄. Stacten est gumī qd
fuit d̄ myrtha qd et myrba d̄. Galbanū pō
sucus est ferule: et nascit in syria optimū. car
tilaginosum scz et minus lignosum: cui⁹ odo
re fugant serpētes. Ferula qz qz et fenticulū: in
gargano nascit. cui⁹ succus vilior est. Thus
pō lucidissimū optimū: quod masculū dicit
tur. quia instar humani testiculi rotundū est
Dicit etā libanū a libano monte arabie in q̄
nascitur arbor thuris ad aceris qualitatem
perplexo et intorto vimine. Ex his q̄tuor fie
bat puluis tyriamatis sancti. prohibuitqz
dñs talem finiri p̄positionem in vsus homi
nū. qz si quis simile faceret vt odore eius fru
eretur: periret de populis suis. Inde est qz i
ecclesia nō datur odor thuris bñdici spon
so et sponse. Inde etā est qz oblato thure be
nedicto sup altare. si descendat thuribulū ad
clericos in choro. vel ad laicos. aliud thus
sine benedictione ponendum est et hominibz
offerendum.

De p̄fectione sancte vnctiōis.

Caplm. LXXIX.

Arguentum eti

vam sanctū d̄ q̄tuor fiebat aro
matibz. Aroma pō d̄ q̄libet
pigmetū qd odore suo aera inficit q̄si aerio
ma. Sumebat qdē argenti sicut vnguloz.

Libri Exod.

¶ me. h. p. p. r. h. a. Et ē myrrha arbor q̄ grece smirna dicitur. v. cubitoz. q̄ est i arabia. cuius p̄gulta arabes exurūt: vt mell⁹ pullulēt z fructificēt: ex q̄z nitore multos p̄traherent intolerabiles morbos: nisi fumo storacis occurrerēt. Linnamomi. e. g. l. sicli. z calami totidem. casto. d. Et est cinnamomū virgultū indetēl ethiopiae. duoz cubitoz. dicitū q̄i cānamomū: qz i modū canne subtiles hz calamos z replicatos: q̄ fracti spiramentū visibī reddūt. Calam⁹ p̄o spēs aromatica iuxta libanū. Lafia i aquosis nascit. crescit in imesum odore reddīt. Hec redacta i puluerē cū oleo oliuaz: cū mēsurā bin p̄ficiēbāt ope vngentarij: z dicebat sanctū vinctōis oleū vel vngentū sanctū: de cuius vsu loco suo dicitur mus. Joseph⁹ etiā balsamū apponi dicit.

De labeo eneo. Ca. LXXX.

Docutus est iterū

¶ dñs ad moysen. Facies z labium enū cū basi sua. vas. s. lauatozū: qd etiā iuter dicitur. qd erat inter tabernaculū et altare holocaustoz: in q̄ missa aq̄ lauabant sacerdotes manus suas z pedes. vestes sanctas accepturi vt sacrificarent. silt ingressuri tabnaculū z egressuri: qd dicitur factū de specul muliez excubantiū ad ingressum tabernaculi. Forte de sedibz speculoz. eneis factū fuit. Vel pot⁹ eo facto in circuitu labij supmi circumposita fuerūt specula: i q̄b sacerdos videri posset: si vispam vlt in facie vel in veste maculā haberet abluendam.

De redemptione numeratoz.

Caplm. LXXXI.

Terumqz dixit

¶ dñs ad moysen. Cū nūcrabis filios isrl dabit q̄sqz p̄cū p̄ aīa sua: ne sit in eis plaga. Dimidiū sicli iuxta mēsurā sanctuarij. Siclus autē. xx. obolos hz. Ar. anis z supra dabūt. ab eo em̄ tpe ad nomen familie trāsibāt. Dines nō addet: z pauper non minuet. Et hec pecunia ad vsus tabernaculi reponēbat. Hoc i dāuid vindicātū est. qz alit fecit q̄ dñs iusserat. qz regnās in pace q̄si supbe pplm numerauit: et numeratū iuxta p̄ceptum dñi nō fecit offerre z sic i duobus peccauit.

De electione artificū et datione tabularū
Caplm. LXXXII.

Docavit etiā do

¶ min⁹ ex noie. l. noiatim elegit h⁹ opū sūm of artifices. befeleel filiū

huri de tribu iuda et oollab ei⁹ sociū. s. mīnus peritū filiū achi samech de tribu dan q̄s iplcūt spū dei. id est scia ad excogitandū in oī ope fabrē factō. L. opletisqz sermonibus hīs dedit moysi duas tabulas lapideas digito dei scriptas.

Nota q̄ hz paralip. non videtur befeleel habuisse nisi duos annos ad plus.

Uicū sc̄ptoz i duobus maxie attēdit in p̄p̄ijs noibz z numeris. et qm̄ paralip. se re totus p̄sistit in hīs duobz potuit esse vltimū scriptoz: q̄ cū certum numerū annoz befeleel posuisse debuerint: incertū p̄ certo scripserūt.

tum numerū annoz befeleel posuisse debuerint: incertū p̄ certo scripserūt.

De vitulo constatū.

Caplm. LXXXIII.

Idēs populus

¶ q̄ moyses moram faceret. dixit ad aaron. Fac nob deos. q̄ p̄cedāt nos. moysi ei ignoram⁹ qd acciderit. Ex

culant se hebrei dīcētes. qz eloyū n̄ tūm deos s̄z etiā dños sonat. z dīcūt eos petiisse duces timēris. Aaron p̄o z hur restiterūt. S. z idīgnat⁹ p̄ls spūes i facie hur: spūts vt traditū cū suffocauit. Un̄ timēs aarō ait. Tollite in aures vroz z liberoz z afferte ad me. Hoc erat qd char⁹ z p̄ciosus habebāt: putas. qz p̄sulētes auaricie sue nollēt afferre. q̄s cū accepisset formauit ex eis vitulū p̄statilē ope suoz. Forte aliud nō reciperēt: qz adorauit bouē in egypto. Tradūt qdā aarō p̄cisse in ignē in aures: z inde ope demonis p̄statū caput vitulū tūm. qd tūm q̄ vitul⁹ q̄nqz caput vituli vocat. qz i excusatoz sūt inferi⁹ legit aaron dixisse moysi. Proleci illō i ignē. z egressus est h vitul⁹ z dixit p̄ls. Hi sūt dñi tui israhel q̄ te eduxerūt d̄tra egypti. Fecitqz aarō altare corā eo: z i crastinū indixit solēnitatē. maneqz surgētes obtulerūt hostias: sediqz p̄ls māducare z biberē z surrexerūt ludere. id est adorare. Tūc ait dñs ad moysen. Descende peccauit p̄lus tuus. q. d. iā nō me⁹. Dimitte me vt deleā eos: factūqz te in gentē magnam. Cui moyses. Quoēso dñe: quiescat ira tua ne

Historia

dicant egyptij, callide eduxit eos vt interfice-
ret eos in montib: ipotes eis dare terrā quā
pmiserat. Recordare qz seruoꝝ tuoꝝ q̄bꝫ in
rasti dicēs. Terrā hāc dabo semini vno Pla-
cato qz dño descendit moyses: ferens tabulas
et ytraqz pte digito dei septas. Cui occurrit
Josue: q̄ forte singul' d̄sebi i occurſu ei' egre-
diebat. Nō em̄ credibile est cū moyse eū ieu-
nasse. Et ait ad moysen. Ululat' pugne ē in
castris. Cui moyses. Imo vox est cantātū.
Et appropinquans vidit vitulū z choros. z
irat' p̄iecit tabulas: z p̄fracte sunt. Cōbussit
qz vitulū z massam rededit in puluere, quē
sparsit in aquā: z dedit ex eo potū filijs isrl'.
Lunqz accusaret aaron qz p̄lm audierat: ex-
cusans se aaron dicit q̄ sup̄a dicta sunt. d̄i-
cens se t̄muisse p̄lm: qz pronus erat ad ma-
lum. Videns ḡ moyses qz ornamentis nu-
datus esset populus scilicet v' auxilio dei
vel potius idolatriā Quattuor modis ex-
quā longo tempore ponit nudat' spolia-
ante p̄ceperat tandē tus. derelict'. man-
māifestauerat. v' for festatus. designat'.
te vides sibi indicatos a deo sceler' auctores
p puluere b̄bitū q̄ i barbīs eoꝝ miraculose
apparuit: stans in porta castror': z aduocās
leuitas ait. Qui dñi est iungat' mibi. Ponat
vir gladiū sup̄ femur suū: trāsire p̄ mediū ca-
stroꝝ. occidat qz qz amicum suū z fratrem: quem
scz signatū puluere inuenert'. Et ceciderūt ea
die q̄si tria m̄lta. Alia translatio hz. xxij. m̄l-
lia. De his oibꝫ q̄ dicta sūt de vitulo tacet Jo-
seph'. t̄m̄ opiniones eoꝝ d̄ moza moyſi nar-
rat. Alij em̄ dicebāt eū a bestijs comestū. alij
a dño translatū. alij sane mētis cū dño ph̄s-
lophante.

De prece moyſi z minis dei.

Caplm. LXXXIII.

Altero die locu

a tus ē moyses ad p̄lm. Peccat' stis p̄ctm̄ maximū. Ascendā ad dñm si quiuero eū dep̄cari p̄ vob. Et cuz ascendisset ait. Obsecro dñe. aut dimitte eis hanc noxā: aut dele me de libro tuo quē scripsisti. Qd̄ de impetu animi nō de rōne qdā dictū tradūt. vel ex magna cōfidentia in deū p̄ impossibile dictū. q. d. Sicut impossibile est vt me deleas: sic oro nō posse fieri qn̄ d̄mittas. Augustinus dicit ex cōsequentibꝫ ra-

tiocinationem deberē concludi. vt scz qd̄ se-
quitur p̄mittatur sic. Aut dele me: aut dimit-
te eis. Que ponitur p̄ equipollenti sua. q. d. Si non deles me dimitte eis. Disiunctiua em̄ verit' in p̄iunctiua destructo quod ante cedit z manēte qd̄ cōsequitur. Scribi aut d̄

leri de libro vite dicit quis dupliciter. vel fm̄ p̄sidentiam vel fm̄ presentem iustitiam. Cui dominus Qui peccauerit m̄sibi: nisi peniteat delebo eū. q. d. Nō te: qz non peccasti. Vade duc populum istum angelus meus p̄ce-

Scdm̄ hunc modū paulus erat scriptus in libro vite quando persequebatur ecclesiam.

Scdm̄ hunc modū iudas erat scriptus i libro vite.

det te. Non em̄ ascendā tecum. qz populus dure ceruicis est: ne forte disperdam te in v̄sa Tradūt hebrei qz p̄us d̄s ip̄e custos eorum erat. deinceps dedit eis michaelem custodē eoꝝ p̄p̄iū. sicut ceterae nationes p̄p̄ios habēt angelos custodes sibi delegatos. Addidit etiā dñs. Semel ascendā in medio tui: z delebo te. Et est cōminatio captiuitat' babilo nice vel romane. Et nota ascensum dupliciter dicit vel ab inferioribꝫ ad superiora. v' ab occultis ad manifesta: z est sensus. Manife-
stabo me tibi malo tuo.

De translatione poris taberna culti.

Caplm. LXXXV.

Videns hec po

a pulus luxit z null' induit' ē cultu suo Deposuitqz ornatum suū a mōte oreb. Tollēsqz moyses tabernaculum qd̄ cōmo de de poro tabernaculo intelligit: qd̄ sibi fecerat. vt ante ip̄m iura tractaret. Quod cuz hucusqz fuerit in radice mōtis vt pro pinqu' esset dño. vob luit dñs a se illud remoueri. z teredit illō moyses ex altera pte castroz. z longe a castris. Egrediebatur qz moyses ad illud. z plebs stabat i foribꝫ tabernaculoꝝ suoꝝ: et adorabat p̄cul. Descendebatqz columna nubis. z loquebatur dñs cū moyse cernentibꝫ vniuersis facie ad facie. sic solet loqui hō ad amicum suū. id ē māifeste.

Et ip̄m tabernaculū intrabat moyses cuz deo loquēs.

Quasi auertēs facies suam ab eis.

Libri Exod.

Moyses vidit postiora dñi.

Caplm. LXXXVI.

Rauitq; iteruz

Moyses ad dñm Respice popu-
lum tuū: gentē hāc. Ut edu-
cam pplm: indica mihi quē missurus es me-
cum. Dixitq; de⁹. Facies mea pcedet te. Ec-
ce iā mal⁹ impetrauerat moyses: p⁹ nota in
facie q̄ i angelo. S; q; i facie intellexit moys-
ses aliquē q̄simillimuz deo pmissi addidit.
Si tu ipse nō pcedes: ne educas nos d loco
isto. Cui domin⁹ Et
p̄bū qd locut⁹ es fa-
ciā, ⁊ teipm noui ex
noie. i. p̄te ⁊ specia
liter mihi placuisti.
vocabor i noie dñi
corā te. i. faciā meo
cari deū ⁊ ducē vestrū ex miraculis q̄ faciāz:
⁊ nō ob aliud: nisi q; volo, q; miserebor cui
voluero. Cui moyses. Dñde mihi faciē tuā.
Cui dñs. Nō poteris videre faciē meā. Non
ei videbit me hō ⁊ viuēt. Stabis i cauerna
petre: ⁊ trāsibit corā te gl̄ia mea. Quā q; nō
sustineres: ponā manū meā corā te. Cūq; p
trāsiero tollā manū meā: ⁊ videbis postero-
ra mea: qd rōne similitudinis dictū est. Sicut
em a tergo visus hō: scilicet q; hō sit: sed nō q̄s
hō sit. Ita deū cē mō scim⁹: s; q̄s sit nō dum
scim⁹. Potuit eē q; in tāta claritate p̄trāsierit
dñs: quā hūan⁹ nō sustinuisset aspect⁹. ⁊ oppo-
sita ē nubes moysi. Deinceps cū lōg⁹ abisset
potuit a moise videri. Ad l̄raz hebrei tradūt
vidisse eum postiora hominis et in occipite
qualdā ligaturas.

De scōis tabulis ⁊ gloria vultus moysi.

Caplm. LXXXVII.

Tait dominus

ad moysen. Precide tibi duas
tabulas instar p̄torū, ⁊ scribāz
sup eas p̄ba q̄ habuerunt tabule q̄s fregisti.
In deuteronomio etiā dicit d̄s scripsisse. In se-
quentib; p̄o d̄t. Scribe tibi hec rē. Et paulo
post. Fuit moyses cū dño. xl. dieb; ⁊ c. ⁊ sc̄psit
in tabulis p̄ba federis. ⁊. P̄o d̄t q; autoris
tas scribēdi fuit i dño: m̄lterū i moise. Cū
q; excidisset moyses tabulas. de nocte cōsur-
gēs montē ascendit. ⁊ trāsente dño corā eo i
turbine pnus i terrā adorās: ait. Obsecro vt

gradiaris nobiscū: auferasq; iniquitates n̄ras
⁊ possideas nos. Cui breuiter dñs memora-
uit qdā q̄ etiā p̄dixerat de trib; solēntatib;. d̄
oblatione p̄mittāz ⁊ p̄mogenitoz. Et addi-
dit. Ne cū gētib; terre p̄missiōis alq̄d habe-
rent participiū. Fuitq; moyses sc̄do cū dño
xl. dieb; et xl. noctib;. Panē nō comedit ⁊ aq̄
quā nō bibit. Cūq; descendisset de mōte cū
tabul; apparuit facies ei⁹ cornuta: ⁊ ipse igno-
rabat. i. radij miri splē-

dorū ferebāt d̄ faciē
ei⁹. q̄ reuerberabant
oclos intuentiū. q̄s
gl̄iaz vult⁹ moysi ap-
pellat paul⁹ apls. posuitq; velamē sup faciē
suā cū loqueret filijs israel. Locutus quoq;
est eis oīa q̄ sibi fuerāt impata. Quantū autē
hec gl̄ia durauerit. ⁊ vtrūz semel vel plures
hoc acciderit ignoram⁹. Et tradūt hebrei qz
adhuc tertio ascendit ad dñm: ad impetran-
dam eis venie certitudinē. ⁊ iterū fuit cū dño
xl. dieb; ⁊ xl. noctib; ieiunās. Cūq; redisset
cū certitudine venie

erat nona dies septi-
mi mēsis. et in crastis
no solēntatē agētes
p venia data afflice-
runt anias suas ieiunā-
ntes. et deinceps
dicta est. ⁊. dies men-
sis hui⁹ dies p̄p̄ta-
tionis. Nō si veruz est p̄t esse q; etiā ecclesia
ob hoc tres in anno p̄ponit quadragenas. l̄
cet ob hoc institutum dicatur: quia tres tri-
bus legitur ieiunasse quadragenis. Moy-
ses. Elias et Iesus

Sive vero fuerit s̄-
ue nō. post secundū
reditum de construc-
tione tabernaculi p̄-
cepit eis moyses fm̄
qd a dño acceperat.
et premisit de obser-
uandē sabbati. ne for-
te in hōpe putarent
sibi licere operari in
sabbato.

Nota q; qdā ecclesia
tria seruat ieiunia. p̄-
pter moysen heliam.
iesum. Sed duo dis-
similib; seruat tempo-
rib;. Quedā obfuar
q̄ttuor. p̄t duo moy-
si. vñū ch̄i. ⁊ vñū he-
lie. iterū diuersis tem-
poribus.

De compositione tabernaculi et ere-
ctione.

Caplm. LXXXVIII.

Historia

Gressa ois multi

e tudo obtulit iuxta sba moisi mente promptissima quicquid preciosius habuit. et cum tanta copia quod compulsi sunt artifices voce precons clamare: ne quis ultra offerret. Feceruntque beseleel et ooliab cuncta que sibi fuerat: et sicut fuerat impata. Et secundum Josephum Omne tempus ad opus faciendum transiit in mensibus, vii. Omne aurum quod expensum est in opere sanctuarii, xxxv. talerorum fuit. et dcc. xxx. siclorum ad pondus sanctuarii. Fuit preterea, c. tale ta argenti: et quibus prestate sunt, c. bases sanctuarii. De mille autem, dcc. lxxv facta sunt capita columnarum: que etiam vestite erant argento. Eris quoque oblata sunt taleta, lxxv. milia, et cccc. sicli. Obtulerunt autem a. xx. anas et super decem milia, et d. l. Igitur mensis primo secundi anni in prima die mensis erexit Moyses tabernaculum, operuitque nubes tabernaculorum: cum lux serena esset: non pelloso sed lucida. non tamen per quam transiret aspectus: sed quem decebat presentiam dei. Et ad nebule elevationem illi deinceps moverunt castra: et ad depositionem deposuerunt. et dum stabat super tabernaculum: et ipsi stabant, eratque ignis in nocte,

Historia leuitici,	Capitulum. i.
Primitivum divisio vtilis	ca. ij.
De holocaustis et modo offerendi	ca. iij.
De sacrificiis pacificis et salutaribus	ca. iiij.
De oblatione inanimatorum	ca. v.
De hostia pro peccato	ca. vj.
Pro peccato sacerdotis	ca. vij.
Pro peccato synagoge	ca. viij.
Pro peccato principis	ca. ix.
Pro peccato anime	ca. x.
De igne iugis et electione cinerum	ca. xj.
De esu adipis et sanguinis prohibito	ca. xij.
De consecratione summi sacerdotis et minorum,	ca. xiiij.
De potestate offerendi eis dataz accipiendi partes suas	ca. xv.
De prima oblatione sacerdotum, et de igne dato de sublimi	ca. xvj.
De morte nadab et abiu,	ca. xvij.

De discretione ciborum	ca. xvij.
De purificatione puerpere	ca. xvij.
De cognitione leproze	ca. xix.
De purificatione leprosi	ca. xx.
De viro spermatico et muliere emorroisla.	ca. xxj.
capitulum.	ca. xxj.
De vitula rufa et hirco apompeio et de cineribus asperionis	ca. xxij.
De purificatione immundorum	ca. xxij.
De psonis exclusis a ministerio	ca. xxiiij.
Catalogus quorundam preceptorum	ca. xxv.
De tribus generibus panum	ca. xxvj.
De sanctimonia sacerdotum	ca. xxvij.
De pena blasphemie	ca. xxviii.
De ratione legis	ca. xxix.
De obseruantia subisset.	ca. xxx.
De benedictionibus et maledictionibus	ca. xxxi.
De decimis et votulis	ca. xxxij.

Historia leuitici Capitulum primu.

Etia distin

ctio historie quam scripsit moyses grece dicitur leuitice quod de electione et misterio leuitarum agit. latine offeritorum vel sacrificatorum. quod

de sacrificiis et de his que offerebantur ex lege tractat. Hebraice vero vageera, quod sonat misteriales. Vocavit autem moyses more hebreorum que a principibus librorum nominantur eos: sicut nos officia missarum et euangelia, vix cum dicimus dicitur que cantatur. Populus sion, vel legitur. Erunt signa in sole et luna. Inchoatur autem sic liber iste. Vocavit autem moysen et locutus est ei dominus de tabernaculo federis dicens. Homo qui obtulerit hostiam si fuerit holocaustum, et de armamentis masculinum offeret. Pro autem habet in hebreo ya, quod em sonat, et terra vocavit.

Moyses hunc librum et duos precedenti et duos sequentes composuit. sed eos sicut nunc sunt distincti non distinxit, imo cum ipse proposuisset eos. totum opus quasi in unum corpus et volumen redigebat. Esdras vero qui dicitur est velox scriba et que tota bibliotheca a babiloniensibus combusta reparavit. hoc opus in quatuor proutiones divisit sive in quatuor libros que dicitur sunt pentateucus. Primitivum divisio vtilis, Capitulum. ii.